

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про захист економічної конкуренції

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 12, ст.64)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

[№ 380-IV від 26.12.2002](#), ВВР, 2003, № 10-11, ст.86

[№ 762-IV від 15.05.2003](#), ВВР, 2003, № 30, ст.247

[№ 1344-IV від 27.11.2003](#), ВВР, 2004, № 17-18, ст.250

[№ 2285-IV від 23.12.2004](#), ВВР, 2005, № 7-8, ст.162

[№ 2505-IV від 25.03.2005](#), ВВР, 2005, № 17, № 18-19, ст.267

[№ 2596-IV від 31.05.2005](#), ВВР, 2005, № 26, ст.348

[№ 3486-IV від 23.02.2006](#), ВВР, 2006, № 31, ст.269

[№ 1276-VI від 16.04.2009](#), ВВР, 2009, № 38, ст.535

[№ 2850-VI від 22.12.2010](#), ВВР, 2011, № 28, ст.252

[№ 2856-VI від 23.12.2010](#), ВВР, 2011, № 29, ст.272

[№ 3567-VI від 05.07.2011](#), ВВР, 2012, № 5, ст.36

[№ 406-VII від 04.07.2013](#), ВВР, 2014, № 20-21, ст.712

[№ 782-VIII від 12.11.2015](#), ВВР, 2015, № 51, ст.473

[№ 901-VIII від 23.12.2015](#), ВВР, 2016, № 4, ст.44

[№ 935-VIII від 26.01.2016](#), ВВР, 2016, № 13, ст.143

[№ 2195-VIII від 09.11.2017](#), ВВР, 2018, № 1, ст.2

[№ 2269-VIII від 18.01.2018](#), ВВР, 2018, № 12, ст.68

[№ 112-IX від 19.09.2019](#), ВВР, 2019, № 42, ст.237

[№ 440-IX від 14.01.2020](#), ВВР, 2020, № 28, ст.188

[№ 738-IX від 19.06.2020](#)

[№ 1539-IX від 15.06.2021](#), ВВР, 2021, № 34, ст.274

[№ 1630-IX від 13.07.2021](#), ВВР, 2021, № 46, ст.378

[№ 1780-IX від 23.09.2021](#), ВВР, 2021, № 51, ст.421

[№ 2849-IX від 13.12.2022](#)

[№ 3137-IX від 30.05.2023](#)

[№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

{У тексті Закону слова "арбітражний суд" у всіх відмінках виключено на підставі Закону [№ 762-IV від 15.05.2003](#)}

{У тексті Закону слово "суд" у всіх відмінках замінено словами "господарський суд" у відповідному відмінку згідно із Законом [№ 2596-IV від 31.05.2005](#)}

Цей Закон визначає правові засади підтримки та захисту економічної конкуренції, обмеження монополізму в господарській діяльності і спрямований на забезпечення ефективного функціонування економіки України на основі розвитку конкурентних відносин.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

Терміни, що вживаються в цьому Законі, мають таке значення:

Державний реєстр суб'єктів господарювання, притягнутих до відповідальності за вчинення порушення, яке передбачене пунктом 4 частини другої статті 6, пунктом 1 статті 50 цього Закону, у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів (далі - Державний реєстр), - єдина відкрита автоматизована система накопичення, обробки, обліку та надання інформації про суб'єктів господарювання, які протягом останніх трьох років притягалися до відповідальності за вчинення порушення, передбаченого пунктом 4 частини другої статті 6, пунктом 1 статті 50 цього Закону, у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів, для цілей [Закону України "Про публічні закупівлі"](#);

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

економічна конкуренція (конкуренція) - змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку;

єдиний майновий комплекс - активи, які сукупно забезпечують здатність суб'єкта господарювання здійснювати господарську діяльність або нарощувати присутність на ринку в економічно доцільні строки, зокрема рухоме майно (устаткування, інвентар, сировина, продукція тощо), нерухоме майно (будівлі, споруди, земельні ділянки тощо), права вимоги, борги, а також право на торговельну марку або інше позначення та інші права;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом [№ 112-IX від 19.09.2019](#); в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

інформація - відомості в будь-якій формі й вигляді та збережені на будь-яких носіях (у тому числі листування, книги, помітки, ілюстрації (карти, діаграми, органіграми, малюнки, схеми тощо), фотографії, голограми, кіно-, відео-, мікрофільми, звукові записи, бази даних комп'ютерних систем або повне чи часткове відтворення їх елементів), пояснення осіб та будь-які інші публічно оголошені чи документовані відомості;

контроль - можливість однієї чи декількох юридичних та/або фізичних осіб чинити вирішальний вплив на господарську діяльність суб'єкта господарювання чи його частини, який здійснюється безпосередньо або через інших осіб, зокрема завдяки: праву володіння чи користування всіма активами чи їх значною частиною; праву, яке забезпечує вирішальний вплив на формування складу, результати голосування та рішення органів управління суб'єкта господарювання; укладенню договорів і контрактів, які дають можливість визначати умови господарської діяльності, давати обов'язкові до виконання вказівки або виконувати функції органу управління суб'єкта господарювання; заміщенню посади керівника, заступника керівника спостережної ради, правління, іншого наглядового чи виконавчого органу суб'єкта господарювання особою, яка вже обіймає одну чи кілька із зазначених посад в інших суб'єктах господарювання; обійманню більше половини посад членів спостережної ради, правління, інших наглядових чи виконавчих органів суб'єкта господарювання особами, які вже обіймають одну чи кілька із зазначених посад в іншому суб'єкті господарювання. Пов'язаними особами є юридичні та/або фізичні особи, які спільно або узгоджено здійснюють господарську діяльність, у тому числі спільно або узгоджено чинять вплив на господарську діяльність суб'єкта господарювання. Зокрема, пов'язаними фізичними особами вважаються такі, які є подружжям, батьками та дітьми, братами та (або) сестрами. Можливість однієї чи більше (декількох) пов'язаних юридичних та/або фізичних осіб чинити вирішальний вплив - спосіб відносин між суб'єктами господарювання, що характеризується відсутністю в особи, стосовно якої здійснюється вплив, здатності завжди незалежно (самостійно) визначати свою господарську поведінку на ринку;

{Абзац статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2596-IV від 31.05.2005](#), [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

малий та середній підприємець - суб'єкт господарювання, доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній фінансовий рік чи вартість активів якого не перевищує суми, еквівалентної 500 тисячам євро, визначеної за курсом Національного банку України, що діяв в останній день фінансового року, якщо на ринках, на яких діє цей підприємець, є конкуренти із значно більшою ринковою часткою;

монополізація - досягнення суб'єктом господарювання монопольного (домінуючого) становища на ринку товару, підтримання або посилення цього становища;

об'єкт перевірки - суб'єкт господарювання, об'єднання, орган влади, орган місцевого самоврядування, орган адміністративно-господарського управління та контролю, щодо перевірки якого прийнято розпорядження;

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

органи влади - міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим та органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим, державні органи, що здійснюють регулювання діяльності суб'єктів природних монополій, ринків капіталу та організованих товарних ринків, державні органи приватизації, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, місцеві органи виконавчої влади;

{Абзац статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 738-IX від 19.06.2020](#)}

об'єднання - об'єднання юридичних та (або) фізичних осіб, у тому числі об'єднання підприємств, а також громадські організації;

органи адміністративно-господарського управління та контролю - суб'єкти господарювання, об'єднання, інші особи в частині виконання ними функцій управління або контролю в межах делегованих їм повноважень органів влади чи органів місцевого самоврядування;

органи Антимонопольного комітету України - Антимонопольний комітет України, постійно діючі та тимчасові адміністративні колегії Антимонопольного комітету України, державний уповноважений Антимонопольного комітету України, адміністративні колегії територіальних відділень Антимонопольного комітету України;

повнофункціональна господарська діяльність - здатність суб'єкта господарювання здійснювати господарську діяльність та/або нарощувати присутність на ринку самостійно та незалежно від інших суб'єктів господарювання, пов'язаних з цим суб'єктом господарювання відносинами контролю, у тому числі завдяки наявності достатніх ресурсів для самостійного здійснення господарської діяльності та відсутності необхідності економічних зв'язків з діяльністю суб'єктів господарювання, які пов'язані з цим суб'єктом господарювання відносинами контролю (у тому числі продаж виробленої ними продукції, придбання сировини для виробництва продукції, здійснення будь-якої господарської діяльності без виходу на ринок);

{Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

ринок товару (товарний ринок) - сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція;

суб'єкт господарювання - юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю. Суб'єктами господарювання визнаються також органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю в частині їх діяльності з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншої господарської діяльності. Господарською діяльністю не вважається діяльність фізичної особи з придбання товарів народного споживання для кінцевого споживання;

{Абзац статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

товар - будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права (зокрема цінні папери).

Термін "об'єкт приватизації" вживається в цьому Законі у значенні, наведеному в [Законі України "Про приватизацію державного і комунального майна"](#);

{Статтю 1 доповнено частиною другою згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Стаття 2. Сфера застосування Закону

1. Цим Законом регулюються відносини органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю із суб'єктами господарювання; суб'єктів господарювання з іншими суб'єктами господарювання, із споживачами, іншими юридичними та фізичними особами у зв'язку з економічною конкуренцією.

2. Цей Закон застосовується до відносин, які впливають чи можуть вплинути на економічну конкуренцію на території України.

Стаття 3. Законодавство про захист економічної конкуренції

1. Законодавство про захист економічної конкуренції ґрунтується на нормах, установлених [Конституцією України](#), і складається із цього Закону, законів України ["Про Антимонопольний комітет України"](#), ["Про захист від недобросовісної конкуренції"](#), інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цих законів.

2. Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться у цьому Законі, то застосовуються правила міжнародного договору.

3. Особливості застосування законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема щодо певних галузей промисловості, можуть бути встановлені виключно шляхом внесення змін до цього Закону.

Стаття 4. Державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму

1. Державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю.

2. Суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

3. Органи державної влади, до компетенції яких належить забезпечення державного регулювання та управління у відповідних галузях економіки, проводять моніторинг ринків цих галузей з метою аналізу та прогнозування їх розвитку.

{Статтю 4 доповнено частиною згідно із Законом [№ 2596-IV від 31.05.2005](#)}

4. Державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюються органами Антимонопольного комітету України.

Державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та користувачів від його порушень у сфері медіа здійснюються органами Антимонопольного комітету України у порядку, передбаченому [Законом України "Про медіа"](#).

{Частину четверту статті 4 доповнено абзацом другим згідно із Законом [№ 2849-IX від 13.12.2022](#)}

5. Органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти Антимонопольному комітету України у здійсненні його повноважень у сфері підтримки й захисту економічної конкуренції, обмеження монополізму та контролю за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції.

6. З метою однакового застосування норм законодавства про захист економічної конкуренції, в тому числі законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, Антимонопольний комітет України дає рекомендаційні роз'яснення з питань застосування цього законодавства.

Розділ II

АНТИКОНКУРЕНТНІ УЗГОДЖЕНІ ДІЇ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

Стаття 5. Узгоджені дії

1. Узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання.

Узгодженими діями є також створення суб'єкта господарювання, об'єднання, метою чи наслідком створення якого є координація конкурентної поведінки між суб'єктами господарювання, що створили зазначений суб'єкт господарювання, об'єднання, або між ними та новоствореним суб'єктом господарювання, або вступ до такого об'єднання, крім випадків, передбачених [Законом України "Про медіа"](#).

{Абзац другий частини першої статті 5 в редакції Законів [№ 2596-IV від 31.05.2005](#), [№ 2849-IX від 13.12.2022](#)}

2. Особи, які чинять або мають намір чинити узгоджені дії, є учасниками узгоджених дій.

Стаття 6. Антиконтурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання

1. Антиконтурентними узгодженими діями є узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.

2. Антиконтурентними узгодженими діями, зокрема, визнаються узгоджені дії, які стосуються:

1) встановлення цін чи інших умов придбання або реалізації товарів;

2) обмеження виробництва, ринків товарів, техніко-технологічного розвитку, інвестицій або встановлення контролю над ними;

3) розподілу ринків чи джерел постачання за територіальним принципом, асортиментом товарів, обсягом їх реалізації чи придбання, за колом продавців, покупців або споживачів чи за іншими ознаками;

4) спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів;

5) усунення з ринку або обмеження доступу на ринок (вихід з ринку) інших суб'єктів господарювання, покупців, продавців;

6) застосування різних умов до рівнозначних угод з іншими суб'єктами господарювання, що ставить останніх у не вигідне становище в конкуренції;

7) укладення угод за умови прийняття іншими суб'єктами господарювання додаткових зобов'язань, які за своїм змістом або згідно з торговими та іншими чесними звичаями в підприємницькій діяльності не стосуються предмета цих угод;

8) суттєвого обмеження конкурентоспроможності інших суб'єктів господарювання на ринку без об'єктивно виправданих на те причин.

3. Антиконтурентними узгодженими діями вважається також вчинення суб'єктами господарювання схожих дій (бездіяльності) на ринку товару, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції у разі, якщо аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій (бездіяльності).

{Статтю 6 доповнено частиною згідно із Законом [№ 2596-IV від 31.05.2005](#)}

4. Вчинення антиконтурентних узгоджених дій забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

{Частина п'яту статті 6 виключено на підставі Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Стаття 7. Узгоджені дії малих або середніх підприємців

Положення [статті 6](#) цього Закону не застосовуються до будь-яких добровільних узгоджених дій малих або середніх підприємців щодо спільного придбання товарів, які не призводять до суттєвого обмеження конкуренції та сприяють підвищенню конкурентоспроможності малих або середніх підприємців.

Стаття 8. Узгоджені дії стосовно постачання та використання товарів

1. Положення [статті 6](#) цього Закону не застосовуються до узгоджених дій щодо постачання чи використання товарів, якщо учасник узгоджених дій стосовно іншого учасника узгоджених дій встановлює обмеження на:

використання поставлених ним товарів чи товарів інших постачальників;

придбання в інших суб'єктів господарювання або продаж іншим суб'єктам господарювання чи споживачам інших товарів;

придбання товарів, які за своєю природою або згідно з торговими та іншими чесними звичаями у підприємницькій діяльності не належать до предмета угоди;

формування цін або інших умов договору про продаж поставленого товару іншим суб'єктам господарювання чи споживачам.

2. До узгоджених дій, передбачених частиною першою цієї статті, застосовуються положення [статті 6](#) цього Закону, якщо такі узгоджені дії:

призводять до суттєвого обмеження конкуренції на всьому ринку чи в значній його частині, у тому числі монополізації відповідних ринків;

обмежують доступ на ринок інших суб'єктів господарювання;

призводять до економічно необґрунтованого підвищення цін або дефіциту товарів.

Стаття 9. Узгоджені дії стосовно прав інтелектуальної власності

1. Положення [статті 6](#) цього Закону не застосовуються до угод про передачу прав інтелектуальної власності або про використання об'єкта права інтелектуальної власності в тій частині, в якій вони обмежують у здійсненні господарської діяльності сторону угоди, якій передається право, якщо ці обмеження не виходять за межі законних прав суб'єкта права інтелектуальної власності.

2. Вважається, що не виходять за межі прав, зазначених у частині першій цієї статті, обмеження стосовно обсягу прав, які передаються, строку та території дії дозволу на використання об'єкта права інтелектуальної власності, а також виду діяльності, сфери використання, мінімального обсягу виробництва.

Стаття 10. Узгоджені дії, які можуть бути дозволені

1. Узгоджені дії, передбачені [статтею 6](#) цього Закону, можуть бути дозволені відповідними органами Антимонопольного комітету України, якщо їх учасники доведуть, що ці дії сприяють:

вдосконаленню виробництва, придбанню або реалізації товару;

техніко-технологічному, економічному розвитку;

розвитку малих або середніх підприємств;

оптимізації експорту чи імпорту товарів;

розробленню та застосуванню уніфікованих технічних умов або стандартів на товари;

раціоналізації виробництва.

2. Узгоджені дії, передбачені в частині першій цієї статті, не можуть бути дозволені органами Антимонопольного комітету України, якщо конкуренція суттєво обмежується на всьому ринку чи в значній його частині.

3. Кабінет Міністрів України може дозволити узгоджені дії, на які Антимонопольним комітетом України не було надано дозволу відповідно до частини другої цієї статті, якщо учасники узгоджених дій доведуть, що позитивний ефект для суспільних інтересів переважає негативні наслідки обмеження конкуренції.

4. Дозвіл згідно з частиною третьою цієї статті не може бути наданий, якщо:

учасники узгоджених дій застосовують обмеження, які не є необхідними для реалізації узгоджених дій;

обмеження конкуренції становить загрозу системі ринкової економіки.

5. Вчинення узгоджених дій, передбачених цією статтею, забороняється до отримання дозволу органів Антимонопольного комітету України або Кабінету Міністрів України.

{Частина п'ята статті 10 в редакції Закону [№ 2596-IV від 31.05.2005](#)}

Стаття 11. Типові вимоги до узгоджених дій

1. Антимонопольний комітет України може визначати типові вимоги до узгоджених дій, передбачених у [статтях 7, 8, 9 і 10](#) цього Закону.

2. Узгоджені дії, що відповідають типовим вимогам до певних видів узгоджених дій, встановлених Антимонопольним комітетом України, дозволяються і не потребують дозволу органів Антимонопольного комітету України відповідно до [частини першої](#) статті 10 цього Закону, якщо про це прямо вказано в рішенні Антимонопольного комітету України про встановлення типових вимог.

{Частина друга статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2596-IV від 31.05.2005](#)}

Стаття 12. Монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

1. Суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:

на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;

не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пілг чи інших обставин.

2. Монопольним (домінуючим) вважається становище суб'єкта господарювання, частка якого на ринку товару перевищує 35 відсотків, якщо він не доведе, що зазнає значної конкуренції.

3. Монопольним (домінуючим) також може бути визнане становище суб'єкта господарювання, якщо його частка на ринку товару становить 35 або менше відсотків, але він не зазнає значної конкуренції, зокрема внаслідок порівняно невеликого розміру часток ринку, які належать конкурентам.

4. Вважається, що кожен із двох чи більше суб'єктів господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо стосовно певного виду товару між ними немає конкуренції або є незначна конкуренція і щодо них,

разом узятих, виконується одна з умов, передбачених частиною першою цієї статті.

5. Монопольним (домінуючим) вважається також становище кожного з кількох суб'єктів господарювання, якщо стосовно них виконуються такі умови:

сукупна частка не більше ніж трьох суб'єктів господарювання, яким на одному ринку належать найбільші частки на ринку, перевищує 50 відсотків;

сукупна частка не більше ніж п'яти суб'єктів господарювання, яким на одному ринку належать найбільші частки на ринку, перевищує 70 відсотків -

і при цьому вони не доведуть, що стосовно них не виконуються умови частини четвертої цієї статті.

Стаття 13. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку

1. Зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

{Частина перша статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2596-IV від 31.05.2005](#)}

2. Зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається:

1) встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку;

2) застосування різних цін чи різних інших умов до рівнозначних угод з суб'єктами господарювання, продавцями чи покупцями без об'єктивно виправданих на те причин;

3) обумовлення укладання угод прийняттям суб'єктом господарювання додаткових зобов'язань, які за своєю природою або згідно з торговими та іншими чесними звичаями у підприємницькій діяльності не стосуються предмета договору;

4) обмеження виробництва, ринків або технічного розвитку, що завдало чи може завдати шкоди іншим суб'єктам господарювання, покупцям, продавцям;

5) часткова або повна відмова від придбання або реалізації товару за відсутності альтернативних джерел реалізації чи придбання;

6) суттєве обмеження конкурентоспроможності інших суб'єктів господарювання на ринку без об'єктивно виправданих на те причин;

7) створення перешкод доступу на ринок (виходу з ринку) чи усунення з ринку продавців, покупців, інших суб'єктів господарювання.

3. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Стаття 14. Висновки щодо кваліфікації дій

З метою запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, підвищення передбачуваності його застосування Антимонопольний комітет України чи адміністративна колегія Антимонопольного комітету України може надавати суб'єктам господарювання на підставі наданої ними інформації висновки у формі рекомендаційних роз'яснень щодо відповідності дій цих суб'єктів господарювання положенням статей 6, 10, 13 цього Закону та [статті 15¹](#) Закону України "Про захист від недобросовісної конкуренції".

{Стаття 14 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3567-VI від 05.07.2011](#); текст статті 14 в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Розділ III

АНТИКОНКУРЕНТНІ ДІЇ ОРГАНІВ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ОРГАНІВ АДМІНІСТРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКОГО УПРАВЛІННЯ ТА КОНТРОЛЮ

Стаття 15. Антиконтурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю

1. Антиконтурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

2. Антиконтурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнаються:

заборона або перешкоджання створенню нових підприємств чи здійснення підприємництва в інших організаційних формах у будь-якій сфері діяльності, а також встановлення обмежень на здійснення окремих видів діяльності, на виробництво, придбання чи реалізацію певних видів товарів;

пряме або опосередковане примушення суб'єктів господарювання до вступу в асоціації, концерни, міжгалузеві, регіональні чи інші форми об'єднань або

здійснення узгоджених дій концентрації суб'єктів господарювання в інших формах;

{Абзац третій частини другої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2596-IV від 31.05.2005](#)}

пряме або опосередковане примушення суб'єктів господарювання до пріоритетного укладення договорів, першочергової поставки товарів певному колу споживачів чи першочергового їх придбання у певних продавців;

будь-яка дія, спрямована на централізований розподіл товарів, а також розподіл ринків між суб'єктами господарювання за територіальним принципом, асортиментом товарів, обсягом їх реалізації чи закупівель або за колом споживачів чи продавців;

встановлення заборони на реалізацію певних товарів з одного регіону країни в іншому або надання дозволу на реалізацію товарів з одного регіону в іншому в певному обсязі чи за виконання певних умов;

надання окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції;

дія, внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами;

дія, якою встановлюються не передбачені законами України заборони та обмеження самостійності підприємств, у тому числі щодо придбання чи реалізації товарів, ціноутворення, формування програм діяльності та розвитку, розпорядження прибутком.

3. Вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Стаття 16. Заборона делегування повноважень органів влади та органів місцевого самоврядування

Органам влади та органам місцевого самоврядування забороняється делегування окремих владних повноважень об'єднанням, підприємствам та іншим суб'єктам господарювання, якщо це призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Стаття 17. Заборона схилення до порушень законодавства про захист економічної конкуренції та їх легітимації

Забороняються дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та

контролю (колегіального органу чи посадової особи), що полягають у схиленні суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю до порушень законодавства про захист економічної конкуренції, створенні умов для вчинення таких порушень чи їх легітимації.

Розділ IV

ОБМЕЖУВАЛЬНА ТА ДИСКРИМІНАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ОБ'ЄДНАНЬ

Стаття 18. Обмежувальна діяльність суб'єктів господарювання, об'єднань

1. Суб'єктам господарювання, об'єднанням забороняється схиляти інших суб'єктів господарювання до вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції чи сприяти вчиненню таких порушень.

2. Суб'єктам господарювання, об'єднанням забороняється примушувати інших суб'єктів господарювання:

до антиконкурентних узгоджених дій, визначених [статтею 6](#) цього Закону;

до узгоджених дій, визначених [статтями 7, 8, 9](#) та [10](#) цього Закону;

до участі у концентрації суб'єктів господарювання, визначеної [статтею 22](#) цього Закону.

Стаття 19. Неправомірне використання суб'єктом господарювання ринкового становища

1. Суб'єктам господарювання, які отримали дозвіл відповідних органів Антимонопольного комітету України на узгоджені дії відповідно до [частини першої](#) статті 10 цього Закону, суб'єктам господарювання, узгоджені дії яких дозволені згідно із [статтями 7, 8 і 9](#) цього Закону, забороняється встановлювати щодо господарської діяльності суб'єктів господарювання обмеження, які, як правило, не застосовуються до інших суб'єктів господарювання, або застосовувати без об'єктивно виправданих причин різний підхід до різних суб'єктів господарювання.

2. Суб'єктам господарювання, які відповідно до [частини третьої](#) статті 10 цього Закону отримали дозвіл Кабінету Міністрів України на узгоджені дії незалежно від наявності в них монопольного становища, забороняється вчиняти дії, що вважаються зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, відповідно до [статті 13](#) цього Закону.

3. Суб'єктам господарювання, зазначеним у частині першій цієї статті, забороняється схиляти інших суб'єктів господарювання до надання будь-яким суб'єктам господарювання без об'єктивних причин переважних умов у господарській діяльності.

4. Положення частин першої та третьої цієї статті застосовуються також до суб'єктів господарювання, якщо від них через відсутність альтернативних джерел отримання чи постачання певного виду товарів залежать малі або середні підприємці. Продавець певного виду товарів вважається таким, що залежить від покупця, якщо цей покупець отримує від такого продавця, крім традиційних торговельних знижок чи винагород в іншій формі, особливу винагороду, яку не отримують інші подібні покупці.

Стаття 20. Дискримінація конкурентів суб'єктами господарювання

Суб'єктам господарювання, що мають значно більший ринковий вплив порівняно з малими або середніми підприємцями, які є їх конкурентами, забороняється створення перешкод у господарській діяльності малим або середнім підприємцям, зокрема вчинення дій, заборонених згідно з частинами першою та третьою статті 19 цього Закону.

Стаття 21. Обмежувальна діяльність об'єднань

1. Не допускається обмежувальна діяльність об'єднань шляхом відмови суб'єктові господарювання у прийнятті до такого об'єднання, яка ставить його у не вигідне становище в конкуренції, якщо така відмова є необґрунтованою і невиправданою.

2. Частина перша цієї статті застосовується до об'єднань, якщо стосовно них виконуються такі умови:

об'єднання може об'єднати всіх учасників певного ринку чи території;

об'єднання створюється чи діє для досягнення цілей, що не передбачають отримання прибутку;

створення та діяльність об'єднання не призводить до економічної концентрації та антиконкурентних узгоджених дій згідно з цим Законом.

Розділ V КОНТРОЛЬ ЗА КОНЦЕНТРАЦІЄЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Стаття 22. Концентрація суб'єктів господарювання

1. З метою запобігання монополізації товарних ринків, зловживання монопольним (домінуючим) становищем, обмеження конкуренції органи Антимонопольного комітету України здійснюють державний контроль за концентрацією суб'єктів господарювання (далі - концентрація).

2. Концентрацією визнається:

1) злиття або приєднання суб'єктів господарювання, які не були пов'язані відносинами контролю між собою;

2) набуття одним або декількома суб'єктами господарювання прямого або опосередкованого контролю над цілим або частинами одного або декількох інших суб'єктів господарювання чи іншими активами, зокрема, шляхом:

а) безпосереднього або опосередкованого придбання, набуття у власність в інший спосіб, одержання в управління, оренду, лізинг, концесію чи набуття в інший спосіб права користування активами у вигляді єдиного майнового комплексу або структурного підрозділу суб'єкта господарювання, у тому числі придбання активів суб'єкта господарювання, що ліквідується;

б) укладення правочинів щодо придбання прав, які дають змогу визначати умови господарської діяльності, давати обов'язкові до виконання розпорядження або виконувати функції органу управління суб'єкта господарювання та/або забезпечувати вирішальний вплив на формування органу управління, на результати голосувань чи прийняття рішень органами суб'єкта господарювання;

в) безпосереднього або опосередкованого придбання, набуття у власність в інший спосіб чи одержання в управління часток (акцій, паїв), що забезпечує можливість чинити вирішальний вплив, у тому числі досягнення чи перевищення 25 або 50 відсотків голосів у вищому органі управління відповідного суб'єкта господарювання;

г) призначення або обрання на посаду керівника, заступника керівника спостережної ради, правління, іншого наглядового чи виконавчого органу суб'єкта господарювання особи, яка вже обіймає одну чи декілька із зазначених посад в інших суб'єктах господарювання, або створення ситуації, за якої більше половини посад членів спостережної ради, правління, інших наглядових чи виконавчих органів двох чи більше суб'єктів господарювання обіймають одні й ті самі особи;

3) створення двома і більше суб'єктами господарювання суб'єкта господарювання, який самостійно здійснюватиме повнофункціональну господарську діяльність протягом тривалого періоду.

{Частина друга статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2596-IV від 31.05.2005](#), [№ 2269-VIII від 18.01.2018](#); в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

3. Не вважаються концентрацією:

1) створення двома і більше суб'єктами господарювання суб'єкта господарювання, який самостійно не здійснюватиме повнофункціональну господарську діяльність протягом тривалого періоду. Такі дії розглядаються як узгоджені дії відповідно до [абзацу другого](#) частини першої статті 5 цього Закону;

{Пункт 1 частини третьої статті 22 в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

2) придбання часток (акцій, паїв) суб'єкта господарювання особою, основним видом діяльності якої є проведення фінансових операцій чи операцій з цінними паперами, якщо таке придбання здійснюється з метою наступного перепродажу часток (акцій, паїв), за умови що зазначена особа не бере участі в голосуванні у вищому органі чи інших органах управління суб'єкта господарювання. У такому разі наступний перепродаж має бути здійснений суб'єктам господарювання, не пов'язаним відносинами контролю з цією особою, основним видом діяльності якої є проведення фінансових операцій чи операцій з цінними паперами, протягом одного року з дня придбання часток (акцій, паїв). Про таке придбання суб'єкт господарювання, основним видом діяльності якого є проведення фінансових операцій чи операцій з цінними паперами, зобов'язаний повідомити Антимонопольний комітет України у визначеному ним порядку протягом одного місяця з дня набуття відповідного права на частки (акції, паї) суб'єкта господарювання.

У разі неможливості здійснення наступного перепродажу часток (акцій, паїв) протягом одного року з дня їх придбання суб'єкт господарювання, основним видом діяльності якого є проведення фінансових операцій чи операцій з цінними паперами, має право одноразово звернутися до Антимонопольного комітету України з обґрунтованим клопотанням про неможливість здійснення наступного перепродажу часток (акцій, паїв).

Строк розгляду клопотання про неможливість здійснення наступного перепродажу часток (акцій, паїв) органом Антимонопольного комітету України становить один місяць.

За результатами розгляду клопотання про неможливість здійснення наступного перепродажу часток (акцій, паїв) орган Антимонопольного комітету України приймає рішення про продовження строку перепродажу часток (акцій, паїв) не більше ніж на один рік або про відмову у продовженні такого строку з відповідним обґрунтуванням.

Якщо протягом строку розгляду клопотання про неможливість здійснення наступного перепродажу часток (акцій, паїв) органами Антимонопольного комітету України рішення не прийнято, строк перепродажу часток (акцій, паїв) вважається продовженим;

{Пункт 2 частини третьої статті 22 в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

3) дії, які здійснюються між суб'єктами господарювання, пов'язаними відносинами контролю, у випадках, передбачених частиною другою цієї статті, крім випадків набуття такого контролю без отримання дозволу Антимонопольного комітету України, якщо необхідність отримання такого дозволу передбачена законом;

4) набуття контролю над суб'єктом господарювання або його частиною, в тому числі завдяки праву управління та розпорядження його майном

арбітражним керуючим, службовою чи посадовою особою органу державної влади;

5) набуття у власність банком чи іншою фінансовою установою активів у вигляді єдиного майнового комплексу, часток (акцій, паїв) суб'єкта господарювання у разі, якщо таке набуття у власність передбачено планом реструктуризації, затвердженим відповідно до [Закону України "Про фінансову реструктуризацію"](#), шляхом звернення стягнення на предмет застави (іпотеки) чи іншого забезпечувального обтяження, за умови їх наступного відчуження суб'єктам господарювання, не пов'язаним відносинами контролю з цим банком чи з цією фінансовою установою, протягом двох років з дня такого набуття у власність;

{Частина третю статті 22 доповнено пунктом 5 згідно із Законом [№ 112-IX від 19.09.2019](#) - зміна втрачає чинність одночасно із втратою чинності [Законом України "Про фінансову реструктуризацію"](#) - див. [п.2 розділу II Закону № 112-IX від 19.09.2019](#)}

6) набуття у власність банком активів у вигляді єдиного майнового комплексу, часток (акцій, паїв) суб'єкта господарювання в результаті звернення стягнення на предмет застави (іпотеки) чи іншого забезпечувального обтяження або в результаті набуття у власність банком предмета застави (іпотеки) чи іншого забезпечувального обтяження в інший спосіб, у тому числі в межах процедур банкрутства або виконавчого провадження, за умови що банк та пов'язані з ним відносинами контролю суб'єкти господарювання не братимуть участі в голосуванні у вищому органі чи інших органах управління суб'єкта господарювання, частки (акції, паї) якого є предметом застави (іпотеки) чи іншого забезпечувального обтяження, та не використовуватимуть активи у вигляді єдиного майнового комплексу, який є предметом застави (іпотеки) чи іншого забезпечувального обтяження для здійснення господарської діяльності протягом усього періоду володіння предметом застави (іпотеки) чи іншим забезпечувальним обтяженням.

У такому разі відчуження предмета застави (іпотеки) чи іншого забезпечувального обтяження має бути здійснено цим банком суб'єктам господарювання, не пов'язаним з ним відносинами контролю, протягом одного року з дня набуття предмета застави (іпотеки) чи іншого забезпечувального обтяження у власність.

Про таке набуття у власність предмета застави (іпотеки) чи іншого забезпечувального обтяження банк зобов'язаний повідомити Антимонопольний комітет України у визначеному ним порядку протягом одного місяця з дня звернення стягнення на відповідне забезпечувальне обтяження.

У разі неможливості відчуження предмета застави (іпотеки) чи іншого забезпечувального обтяження протягом одного року з дня їх придбання банк має право звернутися до Антимонопольного комітету України з обґрунтованим

клопотанням про неможливість здійснення наступного перепродажу предмета застави (іпотеки) чи іншого забезпечувального обтяження. При цьому термін володіння банком предметом застави (іпотеки) чи іншого забезпечувального обтяження для цілей застосування цієї норми не може перевищувати трьох років з дня звернення стягнення на відповідне забезпечувальне обтяження.

Строк розгляду клопотання про неможливість відчуження предмета застави (іпотеки) чи іншого забезпечувального обтяження органом Антимонопольного комітету України становить один місяць.

За результатами розгляду клопотання орган Антимонопольного комітету України приймає рішення про продовження строку відчуження предмета застави (іпотеки) чи іншого забезпечувального обтяження не більше ніж на два роки або рішення про відмову у продовженні такого строку з відповідним обґрунтуванням.

Якщо протягом строку розгляду клопотання про неможливість відчуження предмета застави (іпотеки) чи іншого забезпечувального обтяження органами Антимонопольного комітету України рішення не прийнято, строк відчуження предмета застави (іпотеки) чи іншого забезпечувального обтяження вважається продовженим.

{Частина третю статті 22 доповнено пунктом 6 згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Стаття 23. Учасники концентрації суб'єктів господарювання

Учасниками концентрації визнаються:

суб'єкти господарювання, стосовно яких здійснюється або має здійснитися злиття, приєднання;

суб'єкти господарювання, які набувають або мають намір набути контроль над суб'єктом господарювання, та суб'єкти господарювання, щодо яких набувається або має набутися контроль;

{Абзац третій статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2596-IV від 31.05.2005](#)}

суб'єкти господарювання, активи (майно), частки (акції, паї) яких набуваються у власність, одержуються в управління (користування), оренду, лізинг, концесію або мають набутися, та їх покупці (одержувачі), набувачі;

суб'єкти господарювання, що є або мають намір стати засновниками (учасниками) новостворюваного суб'єкта господарювання. У разі коли одним із засновників є орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування, орган адміністративно-господарського управління та контролю, учасником концентрації вважається також суб'єкт господарювання, активи (майно), частки (акції, паї) якого вносяться до статутного капіталу новостворюваного суб'єкта господарювання;

{Абзац п'ятий частини першої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2850-VI від 22.12.2010](#)}

суб'єкти господарювання, які набувають або мають намір набути контроль над об'єктами приватизації, та об'єкти приватизації або органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, які здійснюють управління суб'єктами господарювання, активи (майно), частки (акції, паї) яких є об'єктом приватизації у процесі приватизації об'єктів державної та комунальної власності;

{Статтю 23 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

фізичні та юридичні особи, пов'язані з учасниками концентрації, зазначеними в абзацах другого - п'ятому цієї статті, відносинами контролю, що дає підстави визнати відповідну групу осіб згідно із [статтею 1](#) цього Закону єдиним суб'єктом господарювання.

Стаття 24. Випадки, в яких необхідне одержання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання

1. Концентрація може бути здійснена лише за умови попереднього одержання дозволу Антимонопольного комітету України чи адміністративної колегії Антимонопольного комітету України в усіх випадках, передбачених [частиною другою](#) статті 22 цього Закону, якщо:

1) сукупні вартісні показники усіх учасників концентрації, з урахуванням відносин контролю, у тому числі за кордоном, перевищують суму, еквівалентну 30 мільйонам євро, і при цьому вартісні показники в Україні не менш як у двох учасників концентрації, з урахуванням відносин контролю, перевищують суму, еквівалентну 4 мільйонам євро, у кожного; або

2) вартісні показники в Україні хоча б одного учасника концентрації, з урахуванням відносин контролю, перевищують суму, еквівалентну 8 мільйонам євро, і при цьому обсяг реалізації товарів хоча б одного іншого учасника концентрації, з урахуванням відносин контролю, у тому числі за кордоном, перевищує суму, еквівалентну 150 мільйонам євро.

2. Для цілей розрахунку показників, зазначених у частині першій цієї статті:

вартісними показниками учасника концентрації є більша з таких сум: сукупна вартість активів станом на останній день останнього фінансового року або сукупний обсяг реалізації товарів суб'єкта господарювання за останній фінансовий рік;

еквіваленти сум в євро у національній валюті України визначаються за офіційним валютним курсом, встановленим Національним банком України, що діяв в останній день фінансового року.

При розрахунку обсягів реалізації товарів учасників концентрації використовується сума доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт,

послуг) за вирахуванням суми податку на додану вартість, акцизного податку, інших податків та зборів, базою для оподаткування в яких є оборот, за останній фінансовий звітний рік, що передував поданню заяви.

3. При розрахунку вартісних показників учасників концентрації у випадках, якщо об'єкт набуття контролю (з урахуванням підконтрольних йому юридичних осіб) безпосередньо або опосередковано не має активів і при цьому не здійснював господарську діяльність на території України протягом останніх двох фінансових років та у поточному році, не враховуються вартісні показники суб'єктів господарювання та частин суб'єктів господарювання (незалежно від наявності у таких частин статусу юридичної особи), відносини контролю з якими припиняються внаслідок концентрації.

4. Для цілей розрахунку вартісних показників учасників концентрації сукупність правочинів, передбачених пунктом 2 частини другої статті 22 цього Закону, вчинених протягом двох років між одними і тими самими суб'єктами господарювання, що впливають або можуть вплинути на умови обороту товарів на одному і тому самому ринку та суміжних з ним ринках, вважаються однією концентрацією суб'єктів господарювання на дату вчинення останнього правочину.

5. Якщо учасниками концентрації є банки, для розрахунку вартості активів та обсягів реалізації банку використовується десята частина вартості його активів. У разі якщо учасниками концентрації є страховики, для розрахунку вартості активів страховика використовується сума нетто-активів, а для розрахунку обсягів реалізації товарів - сума доходів від страхової діяльності, визначених відповідно до законодавства України про страхову діяльність.

6. Порядок обчислення показників, що використовуються для цілей цієї статті, а також його особливості щодо окремих категорій суб'єктів господарювання встановлюються Антимонопольним комітетом України.

7. Концентрація, яка потребує дозволу відповідно до частини першої цієї статті, забороняється до надання дозволу на її здійснення. До надання такого дозволу учасники концентрації зобов'язані утримуватися від дій, які можуть призвести до обмеження конкуренції та неможливості відновлення початкового стану.

8. Дозвіл на концентрацію не надається, якщо така концентрація заборонена відповідно до Закону України "Про санкції".

{Стаття 24 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2596-IV від 31.05.2005, № 2856-VI від 23.12.2010, № 935-VIII від 26.01.2016, № 2195-VIII від 09.11.2017; в редакції Закону № 3295-IX від 09.08.2023}

Стаття 25. Підстави надання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання

1. Антимонопольний комітет України чи адміністративна колегія Антимонопольного комітету України надає дозвіл на концентрацію у разі, якщо така концентрація не призводить до монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на ринку.

{Частина перша статті 25 в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

2. Кабінет Міністрів України може дозволити концентрацію, на здійснення якої Антимонопольний комітет України не надав дозволу як на таку, що не відповідає умовам частини першої цієї статті, якщо позитивний ефект для суспільних інтересів зазначеної концентрації переважає негативні наслідки обмеження конкуренції.

3. Дозвіл згідно з частиною другою цієї статті не може бути наданий, якщо обмеження конкуренції, зумовлені концентрацією:

не є необхідними для досягнення мети концентрації;

становлять загрозу системі ринкової економіки.

Розділ VI

РОЗГЛЯД ЗАЯВ ТА СПРАВ ПРО НАДАННЯ ДОЗВОЛУ НА УЗГОДЖЕНІ ДІЇ, КОНЦЕНТРАЦІЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Стаття 26. Подання заяви про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання

1. Учасники узгоджених дій, учасники концентрації, органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю у порядку, встановленому Антимонопольним комітетом України, звертаються:

із заявою про надання дозволу на узгоджені дії - до Антимонопольного комітету України чи його територіальних відділень;

із заявою про надання дозволу на концентрацію - до Антимонопольного комітету України.

Учасники узгоджених дій, концентрації, органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю подають спільну заяву. Інформація з обмеженим доступом, необхідна для розгляду заяви, може подаватися до відповідних органів Антимонопольного комітету України цими особами окремо.

Зазначені особи можуть визначити особу, яка представляє їх інтереси та подає заяву.

Заява та додані до неї документи мають містити повну та достовірну інформацію.

У разі подання недостовірної інформації заявники несуть відповідальність згідно із [статтею 52](#) цього Закону.

2. Заява вважається прийнятою до розгляду після спливу 15 днів з дня її надходження, якщо протягом цього часу державний уповноважений Антимонопольного комітету України, голова його територіального відділення не повернули заявнику заяву з повідомленням, що вона та інші документи не відповідають встановленим Антимонопольним комітетом України вимогам і це перешкоджає розгляду заяви, та якщо концентрація, узгоджені дії не заборонені відповідно до [Закону України "Про санкції"](#).

{Абзац перший частини другої статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2195-VIII від 09.11.2017](#); в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

У разі, якщо учасник концентрації відмовляє іншому учаснику концентрації - заявнику у наданні документів та іншої інформації, необхідної для розгляду Антимонопольним комітетом України чи адміністративною колегією Антимонопольного комітету України заяви, державний уповноважений Антимонопольного комітету України на підставі звернення заявника приймає розпорядження про надання учасником концентрації такої інформації у визначений строк. Про прийняте розпорядження повідомляється заявнику. Заява вважається прийнятою до розгляду після отримання всієї інформації, передбаченої цим розпорядженням.

3. За зверненням заявника органи Антимонопольного комітету України проводять попередні консультації щодо інформації та документів, які є необхідними для розгляду відповідної заяви, у тому числі для розгляду за спрощеною процедурою, а також протягом строку, встановленого частиною другою цієї статті, щодо виправлення можливих недоліків у поданій заяві.

У разі ненадання заявниками відомостей про кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) суб'єктів господарювання - учасників концентрації Антимонопольний комітет України приймає рішення про відмову у розгляді заяви про надання дозволу на концентрацію, узгоджені дії суб'єктів господарювання.

Термін "[кінцевий бенефіціарний власник \(контролер\)](#)" вживається у значенні, наведеному в Законі України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення".

{Статтю 26 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 935-VIII від 26.01.2016](#)}

4. Якщо дозвіл на узгоджені дії було надано органами Антимонопольного комітету України на конкретно визначений строк, суб'єкти господарювання мають право звернутися до органів Антимонопольного комітету України із

заявою про продовження дії дозволу. Така заява подається за три місяці до закінчення строку дії дозволу.

5. У разі, якщо узгоджені дії чи концентрація провадяться із застосуванням конкурсних процедур (торги, аукціони, конкурси, тендери тощо), заява може подаватись як до початку конкурсної процедури, так і після, але не пізніше тридцяти днів з дати оголошення переможця, якщо інше не передбачено законом.

6. Якщо суб'єкт господарювання вчиняє рівноцінні узгоджені дії з різними суб'єктами господарювання, заява може бути подана щодо однієї узгодженої дії за умови надання інформації щодо всіх інших учасників узгоджених дій у порядку, встановленому Антимонопольним комітетом України.

Стаття 27. Розгляд заяви про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання

1. Органи Антимонопольного комітету України розглядають заяву про надання дозволу на узгоджені дії протягом трьох місяців з дня прийняття її до розгляду відповідним органом Антимонопольного комітету України.

Заява про зміни в узгоджених діях, на які було отримано дозвіл органу Антимонопольного комітету України, що не змінюють кола учасників і не поширюються на інші товарні ринки, розглядається органами Антимонопольного комітету України протягом тридцяти днів.

Антимонопольний комітет України чи адміністративна колегія Антимонопольного комітету України розглядають заяву про надання дозволу на концентрацію протягом тридцяти днів з дня прийняття її до розгляду відповідним органом Антимонопольного комітету України.

Антимонопольний комітет України чи адміністративна колегія Антимонопольного комітету України розглядає заяву за спрощеною процедурою протягом 25 днів з дня її надходження у разі, якщо:

{Частина першу статті 27 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом [№ 935-VIII від 26.01.2016](#)}

лише один учасник концентрації здійснює діяльність на території України, або

{Частина першу статті 27 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом [№ 935-VIII від 26.01.2016](#)}

сукупна частка учасників концентрації на товарному ринку, на якому здійснюється концентрація, не перевищує 15 відсотків і при цьому частки або сукупні частки учасників концентрації не перевищують 20 відсотків на товарних ринках вищого або нижчого рівня, ніж ринок, на якому здійснюється концентрація.

{Частина першу статті 27 доповнено абзацом шостим згідно із Законом [№ 935-VIII від 26.01.2016](#); в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

{Абзац сьомий частини першої статті 27 виключено на підставі Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Державний уповноважений Антимонопольного комітету України може прийняти рішення про розгляд заяви за процедурою, передбаченою абзацом третім цієї частини, якщо обставини, передбачені абзацами п'ятим - сьомим цієї частини, або інші обставини, що можуть вплинути на прийняття рішення відповідно до частини першої статті 25 цього Закону, потребують додаткового вивчення.

{Частина першу статті 27 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом [№ 935-VIII від 26.01.2016](#)}

2. Заява залишається без розгляду у разі надходження від заявника клопотання про відкликання заяви та якщо узгоджені дії, концентрація заборонені відповідно до [Закону України](#) "Про санкції", про що приймається розпорядження відповідного органу Антимонопольного комітету України.

{Частина друга статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2195-VIII від 09.11.2017](#); в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

3. Залишення заяви без розгляду не позбавляє заявника права звернутися до Антимонопольного комітету України, його територіального відділення з повторною заявою.

4. Інформація стосовно заявлених узгоджених дій, а саме щодо: організаційно-правової форми учасників узгоджених дій, їх місцезнаходження та їх представництв, філій, а також виду та змісту узгоджених дій може бути опублікована в друкованих чи електронних медіа або оприлюднена Антимонопольним комітетом України чи його територіальним відділенням в інший спосіб.

{Абзац перший частини четвертої статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2849-IX від 13.12.2022](#)}

Крім того, може бути оприлюднена й інша інформація стосовно заявлених узгоджених дій, а також інформація щодо концентрації, якщо така інформація раніше була публічно оголошена або заявник не заперечує проти такої публікації.

Стаття 28. Прийняття рішень у заявах про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання

1. Якщо протягом строку розгляду заяви, передбаченого частиною першою статті 27 цього Закону, органами Антимонопольного комітету України не виявлено підстав для заборони узгоджених дій, концентрації та якщо узгоджені дії, концентрація не заборонені відповідно до [Закону України](#) "Про

санкції", органи Антимонопольного комітету України приймають рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію.

Рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію також вважається прийнятим, якщо протягом строку розгляду заяви, передбаченого частиною першою статті 27 цього Закону, органи Антимонопольного комітету України не розпочали розгляд справи про узгоджені дії, концентрацію відповідно до частини першої статті 30 цього Закону, за умови що узгоджені дії, концентрація не заборонені відповідно до Закону України "Про санкції".

{Частина перша статті 28 в редакції Закону № 935-VIII від 26.01.2016; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2195-VIII від 09.11.2017; в редакції Закону № 3295-IX від 09.08.2023}

2. Днем прийняття рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію, відповідно до частини першої цієї статті, вважається останній день строку розгляду заяви, передбаченого частиною першою статті 27 цього Закону.

Стаття 29. Надання попередніх висновків стосовно узгоджених дій, концентрації суб'єктів господарювання

1. Органи Антимонопольного комітету України надають суб'єктам господарювання, органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю на підставі заяви про надання попередніх висновків та доданої до неї інформації попередні висновки стосовно узгоджених дій; Антимонопольний комітет України чи адміністративна колегія Антимонопольного комітету України - щодо концентрації.

Строк розгляду заяв про надання попередніх висновків стосовно узгоджених дій, концентрації становить один місяць.

2. Попередні висновки відповідного органу Антимонопольного комітету України надаються у формі листа, в якому зазначається про:

можливість надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію;

можливість відмови в наданні дозволу на узгоджені дії, концентрацію;

необхідність чи відсутність необхідності одержання дозволу на узгоджені дії, концентрацію;

недостатність інформації для будь-якого висновку.

3. Одержання попередніх висновків стосовно узгоджених дій, концентрації не звільняє учасників узгоджених дій, учасників концентрації, органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю від необхідності звернутися до відповідних органів Антимонопольного комітету України із заявою про надання дозволу на

узгоджені дії, концентрацію у випадках, передбачених [статтями 10 та 24](#) цього Закону.

Стаття 30. Розгляд справи про узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання

1. У разі виявлення підстав для заборони узгоджених дій, концентрації відповідні органи Антимонопольного комітету України розпочинають розгляд справи про узгоджені дії чи концентрацію, про що приймається розпорядження та письмово повідомляється особа, яка подала заяву. Разом із повідомленням про початок розгляду справи надсилається перелік інформації, яку заявник повинен надати для прийняття органами Антимонопольного комітету України рішення у справі.

Інформація щодо прийняття розпорядження про початок розгляду справи про узгоджені дії, концентрацію (назва та організаційно-правова форма учасників узгоджених дій, концентрації, вид узгоджених дій, концентрації) підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті Антимонопольного комітету України протягом 10 робочих днів з дня прийняття такого розпорядження.

{Частина першу статті 30 доповнено абзацом другим згідно із Законом [№ 782-VIII від 12.11.2015](#)}

{Частина перша статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 935-VIII від 26.01.2016](#)}

2. Органи Антимонопольного комітету України можуть запитувати у заявника (заявників) та інших осіб додаткову інформацію, якщо її відсутність перешкоджає розгляду справи, а також призначити експертизу в порядку, визначеному [статтею 43](#) цього Закону.

{Частина друга статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2596-IV від 31.05.2005](#)}

3. Строк розгляду справи про узгоджені дії чи концентрацію не повинен перевищувати трьох місяців. Перебіг строку починається з дня подання заявником (заявниками) у повному обсязі інформації та отримання висновку експерта згідно з частинами першою та другою цієї статті. Якщо протягом строку розгляду справи органами Антимонопольного комітету України рішення не прийнято, вважається, що на узгоджені дії чи концентрацію надано дозвіл.

{Абзац перший частини третьої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2596-IV від 31.05.2005](#)}

Днем прийняття рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію вважається останній день строку розгляду справи, передбачений абзацом першим цієї частини.

4. Розгляд справи зупиняється у разі неможливості її розгляду до вирішення органом Антимонопольного комітету України, господарським судом пов'язаної

з нею іншої справи або до вирішення державним органом пов'язаного з нею іншого питання та на час проведення експертизи. Про зупинення розгляду справи та його поновлення органами Антимонопольного комітету України приймається розпорядження, про що повідомляється заявнику.

{Абзац перший частини четвертої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2596-IV від 31.05.2005](#)}

Органи Антимонопольного комітету України поновлюють розгляд справи після усунення обставин, які зумовили його зупинення.

Перебіг строку розгляду справи зупиняється з дня зупинення розгляду справи. З дня поновлення розгляду перебіг строку розгляду справи продовжується.

5. У розгляді заяв, справ можуть брати участь треті особи, якщо рішення органів Антимонопольного комітету України може суттєво зачепити їх права та інтереси, охоронювані цим Законом.

Питання про залучення до участі у розгляді справи третіх осіб вирішується органами Антимонопольного комітету України. Про залучення третьої особи органами Антимонопольного комітету України приймається розпорядження, про що повідомляються особи, які беруть участь у справі.

6. На офіційному веб-сайті Антимонопольного комітету України оприлюднюється інформація про справи про узгоджені дії, концентрацію.

{Статтю 30 доповнено частиною шостою згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Стаття 31. Рішення у справах про узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання

1. За результатами розгляду справ про узгоджені дії, концентрацію приймається рішення:

Антимонопольним комітетом України - про надання дозволу на узгоджені дії; заборону узгоджених дій; надання дозволу на концентрацію; погодження установчих документів господарських товариств, об'єднань чи змін до них; заборону концентрації;

адміністративною колегією Антимонопольного комітету України - про надання дозволу на концентрацію; погодження установчих документів господарських товариств, об'єднань чи змін до них; надання дозволу на узгоджені дії, крім дозволів на підставі частини першої статті 10 цього Закону; заборону узгоджених дій;

державним уповноваженим Антимонопольного комітету України, відповідною адміністративною колегією територіального відділення Антимонопольного комітету України - про надання дозволу на узгоджені дії,

крім дозволів на підставі частини першої статті 10 цього Закону; заборону узгоджених дій.

2. У разі встановлення підстав для заборони узгоджених дій, концентрації, органи Антимонопольного комітету України повідомляють їх учасників про зміст таких підстав та встановлюють тридцятиденний строк для надання учасниками узгоджених дій, концентрації пропозицій щодо зобов'язань, які готові взяти на себе учасники таких узгоджених дій, концентрації, що усувають відповідний негативний вплив узгоджених дій, концентрації на конкуренцію та дозволяють органу Антимонопольного комітету України прийняти рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію. Цей строк може бути продовжений за клопотанням учасника узгоджених дій, концентрації.

{Абзац перший частини другої статті 31 в редакції Закону [№ 935-VIII від 26.01.2016](#)}

Після встановлення органами Антимонопольного комітету України підстав для заборони узгоджених дій або концентрації учасникам узгоджених дій або концентрації надається можливість ознайомитися з матеріалами справи. Під час ознайомлення з матеріалами справи особа, яка його здійснює, має право робити необхідні виписки та копії, у тому числі із застосуванням технічних засобів.

{Частину другу статті 31 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Зобов'язання, взяті на себе учасниками узгоджених дій, концентрації, мають бути пропорційними обґрунтованим загрозам негативного впливу на конкуренцію, заявлених узгоджених дій, концентрації, а вимоги щодо забезпечення контролю за виконанням учасниками узгоджених дій, концентрації взятих на себе зобов'язань не повинні бути надмірними.

{Абзац частини другої статті 31 в редакції Закону [№ 935-VIII від 26.01.2016](#)}

З метою узгодження необхідних зобов'язань та вимог, якими обумовлюватиметься рішення органу Антимонопольного комітету України про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію, органи Антимонопольного комітету України та учасники узгоджених дій, концентрації, проводять відповідні консультації.

{Абзац частини другої статті 31 в редакції Закону [№ 935-VIII від 26.01.2016](#)}

Рішення про надання дозволу на узгоджені дії може бути надано на невизначений або конкретно визначений строк, який, як правило, не повинен перевищувати п'яти років.

3. Узгоджені дії, концентрація мають бути здійснені протягом року з дня прийняття рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію, якщо

більший строк не визначено у рішенні. Якщо узгоджені дії, концентрація у цей строк не здійснені, учасники узгоджених дій, концентрації мають подати нову заяву про отримання дозволу органів Антимонопольного комітету України на узгоджені дії, концентрацію.

4. Заявнику надсилається рішення, крім інформації з обмеженим доступом, а також визначеної відповідним державним уповноваженим, головою відділення інформації, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб.

5. Органи Антимонопольного комітету України, які прийняли рішення, не мають права його скасувати або змінити, крім випадків, передбачених [статтею 58](#) цього Закону. Вони мають право виправити допущені в рішенні описки чи явні арифметичні помилки, роз'яснити своє рішення, не змінюючи при цьому його змісту, а також прийняти додаткове рішення, якщо з якогось питання, що досліджувалося під час розгляду справи, не прийнято рішення.

6. Рішення, прийняте за результатом розгляду заяв, справ про узгоджені дії чи концентрацію, оприлюднюється на офіційному веб-сайті Антимонопольного комітету України протягом 10 робочих днів з дня його прийняття. Рішення підлягає оприлюдненню в повному обсязі, крім інформації, яка визначена інформацією з обмеженим доступом. Інформація з обмеженим доступом має бути виключена або зачорнена чи змінена в інший спосіб, який забезпечує достатній її захист та достатню прозорість щодо обґрунтування органом Антимонопольного комітету України прийнятого рішення.

{Частина шоста статті 31 в редакції Закону [№ 782-VIII від 12.11.2015](#)}

Стаття 32. Підстави закриття розгляду справи про узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання

1. Розгляд справи про узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання підлягає закриттю без прийняття рішення по суті у разі:

надходження від заявника клопотання про відкликання заяви або про закриття розгляду справи;

неподання заявником інформації у визначений органами Антимонопольного комітету України, головою його територіальних відділень строк, якщо відсутність такої інформації перешкоджає розгляду справи;

наявності рішення органу Антимонопольного комітету України про визнання заявлених узгоджених дій, концентрації такими, що здійснені з порушенням законодавства про захист економічної конкуренції;

{Частина першу статті 32 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом [№ 3567-VI від 05.07.2011](#)}

ліквідації заявника - юридичної особи;

{Частина першу статті 32 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом [№ 3567-VI від 05.07.2011](#)}

якщо узгоджені дії, концентрація заборонені відповідно до [Закону України](#) "Про санкції";

{Частина першу статті 32 доповнено абзацом шостим згідно із Законом [№ 2195-VIII від 09.11.2017](#); в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

2. Закриття розгляду справи з підстав, передбачених абзацом другим або третім частини першої цієї статті, не позбавляє заявника права звернутися до Антимонопольного комітету України, його територіального відділення з новою заявою про надання згоди на узгоджені дії, концентрацію.

{Частина друга статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3567-VI від 05.07.2011](#)}

Стаття 33. Порядок надання Кабінетом Міністрів України дозволу на узгоджені дії, концентрацію

1. У тридцятиденний строк від дня прийняття рішення Антимонопольним комітетом України про заборону узгоджених дій чи концентрації особи, визначені в [частині першій](#) статті 26 цього Закону, можуть звернутися до Кабінету Міністрів України із заявою про надання дозволу на відповідні узгоджені дії чи концентрацію на підставі [частини третьої](#) статті 10 або [частини другої](#) статті 25 цього Закону.

2. Кабінет Міністрів України приймає мотивоване рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію або про відмову у наданні такого дозволу.

3. Рішення Кабінету Міністрів України про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію може містити певні вимоги та зобов'язання до учасників узгоджених дій концентрації, в тому числі стосовно вчинення ними певних дій. Такі вимоги та зобов'язання не можуть бути спрямовані на здійснення тривалого контролю за діяльністю учасників узгоджених дій, концентрації.

4. Порядок надання Кабінетом Міністрів України дозволу на узгоджені дії, концентрацію встановлюється Кабінетом Міністрів України та має, зокрема, передбачати:

створення комісії з числа незалежних експертів для оцінки позитивних і негативних наслідків узгоджених дій, концентрації;

встановлення порядку здійснення контролю за виконанням рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію.

5. У разі втрати чинності рішенням Кабінету Міністрів України про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію чи визнання його недійсним в установленому порядку органи Антимонопольного комітету України приймають

рішення про вжиття заходів з відновлення початкового становища чи інших заходів, які усувають або пом'якшують негативний вплив узгоджених дій, концентрації на конкуренцію.

Стаття 34. Плата для відшкодування витрат, пов'язаних із розглядом заяв

1. За подання заяв про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію, надання висновків відповідно до [статей 14](#) та [29](#) цього Закону справляється плата в розмірах, передбачених частиною другою цієї статті.

2. Плата справляється:

із заяв про надання дозволу на концентрацію - у розмірі 2500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а в разі сплати суми збору відповідно до абзацу четвертого цієї частини за надання попередніх висновків з цих питань - у розмірі 1750 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Абзац другий частини другої статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 935-VIII від 26.01.2016](#), [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

із заяв про надання дозволу на узгоджені дії - у розмірі 1500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а в разі сплати суми збору відповідно до абзацу четвертого цієї частини за надання попередніх висновків з цих питань - у розмірі 750 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Абзац третій частини другої статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 935-VIII від 26.01.2016](#), [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

із заяв про надання висновків відповідно до [статей 14](#) та [29](#) цього Закону - у розмірі 750 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Абзац четвертий частини другої статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 935-VIII від 26.01.2016](#), [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

за видачу додаткових примірників завірених копій рішень з питань, передбачених цією частиною, - у розмірі 0,5 неоподатковуваного мінімуму доходів громадян за кожен примірник.

3. Плата вноситься у гривнях. Суб'єкти господарювання з місцезнаходженням за межами України можуть вносити плату у євро чи доларах США за офіційним курсом Національного банку України на день внесення такої плати.

{Статтю 34 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 3567-VI від 05.07.2011](#)}

4. Плата зараховується до спеціального фонду Державного бюджету України як власні надходження Антимонопольного комітету України і використовується на потреби Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень, якщо інше прямо не передбачено законом.

5. Неподання до Антимонопольного комітету України, його територіального відділення документа, що підтверджує сплату збору, є підставою для залишення заяви без руху на строк, визначений органом Антимонопольного комітету України, головою його територіального відділення. У разі несплати суми збору у строк, визначений органом Антимонопольного комітету України, головою його територіального відділення, заява залишається без розгляду, що не позбавляє заявника права звернутися до цього органу з повторною заявою.

6. Подання повторної заяви, в якій обставини, що характеризують узгоджені дії, концентрацію, суттєво не змінилися, не потребує повторного внесення плати.

Розділ VII

РОЗГЛЯД СПРАВ ПРО ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Стаття 35. Розгляд справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції

1. Розгляд справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції починається з прийняття розпорядження про початок розгляду справи та закінчується прийняттям рішення у справі.

2. При розгляді справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції органи Антимонопольного комітету України:

збирають і аналізують документи, висновки експертів, пояснення осіб, іншу інформацію, що є доказом у справі, та приймають рішення у справі в межах своїх повноважень;

отримують пояснення осіб, які беруть участь у справі, або будь-яких осіб за їх клопотанням чи з власної ініціативи.

3. На офіційному веб-сайті Антимонопольного комітету України оприлюднюється інформація про справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

{Статтю 35 доповнено частиною третьою згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Стаття 36. Підстави для початку розгляду справи

1. Органи Антимонопольного комітету України розпочинають розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції за:

заявами суб'єктів господарювання, громадян, об'єднань, установ, організацій про порушення їх прав внаслідок дій чи бездіяльності, визначених цим Законом як порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

поданнями органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю про порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

власною ініціативою органів Антимонопольного комітету України;

фактом включення відповідно до [Закону України](#) "Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)" особи, яка є власником (засновником), бенефіціаром власника (засновника), контролером власника (засновника) засобу/засобів масової інформації, що має/мають значний вплив на телерадіоінформаційний ринок, до Реєстру осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів).

{Частина першу статті 36 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 1780-IX від 23.09.2021](#)}

У разі надходження від заявника клопотання про можливість настання негативних наслідків, пов'язаних із поданням заяви, та з метою захисту його інтересів розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції розпочинається за власною ініціативою органів Антимонопольного комітету України.

2. Органи Антимонопольного комітету України мають право не здійснювати розгляд заяви про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, якщо особа, яка подала заяву, не доведе, що дії чи бездіяльність, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, мали або мають безпосередній та негативний вплив на її права та/або діяльність.

Про відмову в розгляді такої заяви органи Антимонопольного комітету України повідомляють заявника листом.

{Частина друга статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2596-IV від 31.05.2005](#); в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

3. Органи Антимонопольного комітету України мають право не розпочинати розгляд справи, якщо дії чи бездіяльність, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, не справляють (не можуть справляти) відчутного впливу на умови конкуренції на ринку.

{Статтю 36 доповнено частиною третьою згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

4. У разі відмови в розгляді справи особі, яка подала заяву про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, з підстав, передбачених цією статтею, орган Антимонопольного комітету України видає відповідне вмотивоване розпорядження, яке протягом трьох робочих днів з дня його прийняття надсилається такій особі.

{Статтю 36 доповнено частиною четвертою згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Стаття 37. Початок розгляду справи

1. У разі виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, в тому числі наслідків такого порушення, органи Антимонопольного комітету України приймають розпорядження про початок розгляду справи.

{Частина перша статті 37 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2596-IV від 31.05.2005](#)}

2. Розпорядження про початок розгляду справи надсилається відповідачу протягом трьох робочих днів з дня його прийняття. У разі коли відповідача визначено після початку розгляду справи, йому протягом трьох робочих днів надсилається розпорядження про залучення до участі у справі як відповідача разом з розпорядженням про початок розгляду справи.

{Частина друга статті 37 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2596-IV від 31.05.2005](#)}

3. Повідомлення про початок розгляду справи надсилається заявнику та третім особам.

4. У разі необхідності проведення перевірки суб'єкта господарювання, об'єднання, органу влади, органу місцевого самоврядування, органу адміністративно-господарського управління та контролю орган Антимонопольного комітету України має право не направляти розпорядження про початок розгляду справи та повідомлення про початок розгляду справи до початку проведення такої перевірки, але не більше ніж 20 робочих днів з дня видання розпорядження про початок розгляду справи.

{Статтю 37 доповнено частиною четвертою згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Стаття 37¹. Строки розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції

1. Справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції розглядаються органами Антимонопольного комітету України протягом розумного строку, але не більше трьох років з дня прийняття розпорядження про початок розгляду справи, якщо інше не передбачено цим Законом.

2. За наявності обґрунтованих підстав, що перешкоджають розгляду справи у строк, визначений частиною першою цієї статті, органи Антимонопольного комітету України можуть продовжити цей строк, але не більше ніж на два роки, про що письмово повідомляються особи, які беруть участь у справі.

3. До строку розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не зараховується час зупинення розгляду справи відповідно до [частини другої](#) статті 38 цього Закону.

4. Якщо протягом граничних строків розгляду справи, передбачених частинами першою та другою цієї статті, органом Антимонопольного комітету

України рішення не прийнято, справа підлягає закриттю на підставі абзацу сьомого частини першої статті 49 цього Закону.

{Закон доповнено статтею 37¹ згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Стаття 38. Об'єднання і виділення справ, зупинення розгляду справи та його поновлення

1. Органи Антимонопольного комітету України можуть прийняти розпорядження про об'єднання кількох справ в одну або про виділення справи для окремого розгляду.

2. Розгляд справи може бути зупинено з власної ініціативи відповідного органу Антимонопольного комітету України чи за заявою особи, яка бере участь у справі, до завершення розгляду органом Антимонопольного комітету України, господарським судом пов'язаної з цією справою іншої справи або до вирішення державним органом пов'язаного з нею іншого питання. Про зупинення розгляду справи та його поновлення приймається розпорядження.

Стаття 39. Особи, які беруть участь у справі

1. Особами, які беруть участь у справі, визнаються: сторони, треті особи, їх представники.

2. Сторонами у справі є відповідач і заявник (у разі якщо справу розпочато за відповідною заявою).

Заявником є особа, яка подала заяву, подання про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Відповідачем є особа, щодо якої здійснюється розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Третьою особою є особа, залучена до участі у справі у зв'язку з тим, що рішення може суттєво зачепити її права та інтереси, охоронювані цим Законом. Про визнання третьою особою органами Антимонопольного комітету України приймається розпорядження, про що повідомляються особи, які беруть участь у справі.

3. Встановивши, що як відповідач до участі у справі повинна бути залучена інша особа, органами Антимонопольного комітету України приймається розпорядження про заміну відповідача або про залучення до участі у справі співвідповідачів, про що повідомляються особи, які беруть участь у справі.

Стаття 40. Права і обов'язки осіб, які беруть участь у справі

1. Особи, які беруть (брали) участь у справі, мають право:

ознайомлюватися з матеріалами справи, знімати копії (фотокопії) з матеріалів справи та робити виписки (крім інформації з обмеженим доступом та інформації, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб, які

беруть (брали) участь у справі, або перешкодити подальшому розгляду справи) - після одержання копії подання з попередніми висновками у справі (витягу з подання, що не містить інформації з обмеженим доступом та інформації, визначеної відповідним державним уповноваженим, головою територіального відділення Антимонопольного комітету України, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб, які беруть (брали) участь у справі, або перешкодити подальшому розгляду справи);

{Абзац другий частини першої статті 40 в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

наводити докази, подавати клопотання, усні й письмові пояснення (заперечення), пропозиції щодо питань, які виносяться на експертизу;

{Абзац третій частини першої статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3486-IV від 23.02.2006](#)}

одержувати копії рішень у справі (витяги з них, крім інформації з обмеженим доступом, а також інформації, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб, які брали участь у справі);

оскаржувати рішення, розпорядження органів Антимонопольного комітету України у порядку, визначеному законом;

{Абзац п'ятий частини першої статті 40 в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

користуватися послугами перекладача;

{Частину першу статті 40 доповнено абзацом шостим згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

інші права, передбачені законодавством про захист економічної конкуренції.

{Частину першу статті 40 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

2. Особи, які беруть участь у справі, зобов'язані добросовісно користуватися належними їм правами.

3. Документи, до яких надано доступ особам, які беруть участь у справі, можуть бути використані ними виключно для забезпечення реалізації прав, наданих таким особам законодавством про захист економічної конкуренції.

{Статтю 40 доповнено частиною третьою згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Стаття 41. Забезпечення доказів

1. Доказами у справі можуть бути будь-які фактичні дані, які дають можливість встановити наявності або відсутності порушення.

Ці дані встановлюються такими засобами: поясненнями сторін і третіх осіб, поясненнями службових осіб та громадян, письмовими доказами, речовими доказами і висновками експертів.

Усні пояснення сторін, третіх осіб, службових чи посадових осіб та громадян, які містять дані, що свідчать про наявність чи відсутність порушення, фіксуються у протоколі.

2. Докази мають право надавати особи, які беруть участь у справі.

{Статтю 41 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

3. Під час розгляду справи орган Антимонопольного комітету України, голова територіального відділення Антимонопольного комітету України, уповноважені ними працівники Антимонопольного комітету України, його територіального відділення збирають докази шляхом вчинення процесуальних дій, передбачених законодавством про захист економічної конкуренції, а також отримують докази від інших органів влади.

{Статтю 41 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

4. Письмовими доказами є документи (крім електронних документів) на паперових носіях, інші види документів, засвідчені належним чином їх копії або витяги з них, що містять відомості про обставини, які мають значення для справи. Письмовими доказами можуть бути, зокрема, акти, нотатки, листування, телеграми, телефонограми, ілюстрації (карти, діаграми, органіграми, рисунки, схеми тощо). Копії документів вважаються засвідченими належним чином, якщо їх засвідчено в порядку, встановленому законодавством.

{Статтю 41 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

5. Електронними доказами є інформація в електронній (цифровій) формі, що містить дані про обставини, які мають значення для справи, зокрема електронні документи (у тому числі текстові документи, графічні зображення, плани, фотографії, відео- та звукозаписи тощо), веб-сайти (веб-сторінки), текстові, мультимедійні та голосові повідомлення, метадані, банки (бази) даних та інші дані в електронній формі. Такі дані можуть зберігатися, зокрема, на портативних пристроях (картах пам'яті, кінцевому (термінальному) обладнанні тощо), серверах, системах резервного копіювання, в інших місцях збереження даних в електронній формі (у тому числі в мережі Інтернет).

{Статтю 41 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

6. Речовими доказами є предмети матеріального світу, властивості, наявність чи місце виявлення яких свідчать про обставини, які мають значення для справи,

а також магнітні, електронні та інші матеріальні носії інформації, що містять аудіовізуальну інформацію про такі обставини.

{Статтю 41 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

7. Під час здійснення дій, пов'язаних із розглядом справи, орган Антимонопольного комітету України, голова територіального відділення Антимонопольного комітету України, уповноважені ними працівники Антимонопольного комітету України, його територіального відділення мають право вести фотозйомку, аудіо- чи відеозапис, фіксацію за допомогою інших технічних чи програмно-технічних засобів (за наявності технічної можливості).

{Статтю 41 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

8. Збір доказів здійснюється Антимонопольним комітетом України, його територіальними відділеннями незалежно від місцезнаходження доказів.

9. Особи, які беруть участь у справі, мають право надавати докази та доводити їх достовірність (об'єктивність).

Стаття 42. Строк давності притягнення до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції

1. Суб'єкт господарювання не може бути притягнений до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, якщо минув строк давності притягнення до відповідальності.

Строк давності притягнення до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції становить п'ять років з дня вчинення порушення, а в разі триваючого порушення - з дня закінчення вчинення порушення.

Строк давності притягнення до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачені [пунктами 13-16](#) статті 50 цього Закону, становить три роки з дня вчинення порушення, а в разі триваючого порушення - з дня закінчення вчинення порушення.

2. Перебіг строку давності зупиняється на час розгляду органами Антимонопольного комітету України справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Стаття 43. Забезпечення проведення експертизи

1. Органи Антимонопольного комітету України за власною ініціативою чи за клопотанням особи, яка бере участь у справі, мають право призначати експертизу, про що приймається розпорядження.

2. Призначаючи експертизу та встановлюючи коло питань, що слід поставити перед експертами, відповідний орган Антимонопольного комітету України

зобов'язаний врахувати пропозиції сторін та інших осіб, які беруть участь у справі. Відхилення питань, запропонованих особами, які беруть участь у справі, орган Антимонопольного комітету України повинен мотивувати. У розпорядженні про призначення експертизи зазначаються питання, на які потрібні висновки експертів, та особа, яка буде проводити експертизу.

{Частина друга статті 43 в редакції Закону [№ 3486-IV від 23.02.2006](#)}

3. Експертиза проводиться експертами відповідних установ або іншими спеціалістами. Експертом може бути призначена будь-яка особа, яка володіє необхідними знаннями для дачі висновку.

4. Орган Антимонопольного комітету України, якщо це необхідно для дачі висновку, може надати експерту для ознайомлення матеріали справи. При цьому експерт не має права розголошувати інформацію з обмеженим доступом, а також інформацію, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб, які беруть (брали) участь у справі, або перешкодити подальшому розгляду справи, що міститься в матеріалах справи.

5. Експерт має право заявляти клопотання про надання матеріалів, необхідних для дачі висновку, та вказувати у висновку на обставини, які мають значення для справи, але щодо яких йому не було поставлено запитань. Експерт має право відмовитися від дачі висновку, якщо наданих йому матеріалів недостатньо або якщо він не має необхідних знань для виконання покладеного на нього обов'язку.

{Частина п'ята статті 43 в редакції Закону [№ 3486-IV від 23.02.2006](#)}

6. У разі необхідності проведення додаткових досліджень, а також у разі суперечливості висновків кількох експертів орган Антимонопольного комітету України може призначити додаткову або повторну експертизу.

7. Експерт за розголошення інформації з обмеженим доступом чи іншої інформації, розголошення якої заборонено, дачу неправдивого висновку або за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків несе кримінальну відповідальність відповідно до закону.

8. Витрати на проведення експертизи відшкодовуються за рахунок особи, яка вчинила порушення законодавства про захист економічної конкуренції. У разі відмови у відшкодуванні зазначених витрат особа, яка понесла ці витрати, може звернутися до господарського суду із заявою про їх відшкодування.

Стаття 44. Вилучення доказів, накладення арешту

1. Вилучення письмових та речових доказів, зокрема документів, предметів чи інших носіїв інформації, що можуть свідчити про ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції чи бути доказами чи джерелом доказів у справі про порушення законодавства про захист економічної

конкуренції, проводиться на підставі судового рішення господарського суду за наявності хоча б однієї з таких обставин:

{Абзац перший частини першої статті 44 в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

докази не було надано і є достатні підстави вважати, що документи, предмети чи інші носії інформації знаходяться у певному місці;

{Абзац другий частини першої статті 44 в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

існує загроза, що відповідні документи, предмети чи інші носії інформації можуть бути знищені.

2. У разі вилучення оригіналів письмових доказів Антимонопольний комітет України чи його територіальне відділення на клопотання особи, в якій вилучено відповідні докази, протягом трьох днів з дня внесення клопотання надає цій особі завірені копії цих доказів. Завірені Антимонопольним комітетом України чи його територіальним відділенням копії письмових доказів мають силу оригіналу при пред'явленні їх іншим особам.

3. Якщо вилучення письмових доказів ускладнено, наприклад через їх численність або внаслідок того, що лише частина з них містять відомості про обставини, які мають значення для встановлення ознак порушення або для справи, уповноважені працівники Антимонопольного комітету України чи його територіальних відділень можуть отримувати витяги з них, засвідчені належним чином особою, якій належать документи.

У разі якщо державному уповноваженому Антимонопольного комітету України, голові територіального відділення Антимонопольного комітету України, уповноваженим ними працівникам Антимонопольного комітету України або його територіального відділення, які мають повноваження на вчинення відповідних процесуальних дій, передбачених цим Законом, відмовляють у доступі до приміщення, іншого володіння чи іншого місця зберігання носіїв інформації або створюють інші перешкоди і при цьому є достатні підстави вважати, що у таких приміщеннях, іншому володінні або іншому місці зберігання носіїв інформації можуть зберігатися предмети, документи чи інші носії інформації, які можуть свідчити про ознаки порушення чи бути доказами у справі, уповноважені працівники Антимонопольного комітету України, його територіального відділення мають право опечатати таке приміщення чи інше місце зберігання носіїв інформації з метою забезпечення збереження доказів на період та в обсязі, необхідних для проведення перевірки на підставі судового рішення господарського суду. Строк, на який опечатується приміщення, інше володіння чи інше місце зберігання носіїв інформації, визначається судовим рішенням господарського суду.

Про опечатування приміщення, іншого володіння чи іншого місця зберігання носіїв інформації складається протокол, у якому зазначається, яке приміщення, інше володіння чи інше місце зберігання носіїв інформації опечатується та на який строк, а також зазначаються підстави, які дають змогу вважати, що у такому приміщенні, іншому володінні чи іншому місці зберігання носіїв інформації зберігаються предмети, документи чи інші носії інформації, які можуть свідчити про ознаки порушення чи бути доказами у справі.

Копія протоколу про опечатування приміщення, іншого володіння чи іншого місця зберігання носіїв інформації надається присутньому адвокату, представнику об'єкта перевірки, приміщення, інше володіння чи інше місце зберігання носіїв інформації якого опечатано. У разі відсутності зазначених осіб копія протоколу надсилається поштою не пізніше наступного дня після закінчення перевірки.

Працівники об'єкта перевірки зобов'язані забезпечити недоторканність опечатаного приміщення, іншого володіння чи іншого місця зберігання носіїв інформації і цілісність печаток до закінчення строку, зазначеного у протоколі про опечатування. Доступ будь-яких осіб без участі уповноважених працівників Антимонопольного комітету України, його територіального відділення, які проводять перевірку, до опечатаного приміщення, іншого володіння чи іншого місця зберігання носіїв інформації забороняється і має наслідком відповідальність, встановлену законом.

За клопотанням осіб, у яких вилучено оригінали письмових доказів, такі докази можуть бути повернуті після закінчення строку оскарження відповідного рішення органу Антимонопольного комітету України до господарського суду. В Антимонопольному комітеті України, територіальному відділенні Антимонопольного комітету України залишається копія письмового доказу, засвідчена належним чином особою, якій повертається оригінал.

В окремих випадках речові докази після їх огляду та дослідження відповідним органом Антимонопольного комітету України можуть бути повернуті за клопотанням осіб, від яких вони були одержані, до вирішення питання про початок розгляду справи та/або закінчення розгляду справи, якщо задоволення такого клопотання не перешкоджає вирішенню питання по суті.

За наявності обґрунтованого клопотання об'єкта перевірки органи Антимонопольного комітету України можуть прийняти рішення про розпломбування (розпечатування) приміщення (іншого володіння), системи електронних комунікацій чи місця зберігання інформації об'єкта перевірки працівниками Антимонопольного комітету України, його територіального відділення до строку, визначеного у відповідному протоколі.

{Частина третя статті 44 в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

4. У разі якщо вилучити докази неможливо, державний уповноважений, голова територіального відділення Антимонопольного комітету України чи

уповноважені ними працівники Антимонопольного комітету України, його територіального відділення накладають арешт на майно, предмети, документи, інші носії інформації, які можуть свідчити про ознаки порушення чи бути доказами у справі, у порядку, встановленому Антимонопольним комітетом України відповідно до цього Закону.

Арешт накладається на підставі судового рішення господарського суду на докази, які внаслідок своєї технічної будови чи інших властивостей не підлягають транспортуванню або транспортування яких може бути ускладнено, а також якщо їх вилучення неможливе або недоцільне з інших причин.

Накладення арешту на докази полягає у проведенні їх опису та оголошенні заборони розпорядження ними, а за потреби - в обмеженні права користування ними. Види, обсяги і строк опломбування (опечатування), вилучення, арешту встановлюються судовим рішенням господарського суду в кожному конкретному випадку з урахуванням властивостей майна, його значення для діяльності суб'єкта господарювання, об'єднання, органу влади, органу місцевого самоврядування, органу адміністративно-господарського управління та контролю, який перевіряється, необхідності його використання та інших обставин.

Порушення заборони розпорядження або користування майном, предметами, документами, іншими носіями інформації, на які накладено арешт, має наслідком відповідальність, встановлену законом.

{Частина четверта статті 44 в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

5. Вилучення чи накладення арешту на майно, предмети, документи, інші носії інформації здійснюється у робочий час в період з 8 години до 18 години у приміщеннях суб'єктів господарювання, об'єднань, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, на робочих місцях працівників, на підставі судового рішення господарського суду.

Час проведення зазначених дій може бути продовжений у разі необхідності завершення їх здійснення процесуальних дій у повному обсязі, якщо затримка у проведенні таких дій або їх незавершення може призвести до втрати доказів, але не пізніше 21 години.

Проведення зазначених дій з 21 години до 7 години або у святкові, неробочі і вихідні дні не допускається.

Вилучення чи накладення арешту на майно, предмети, документи, інші носії інформації проводиться за умови фіксації таких дій засобами аудіо- чи відеозапису та у присутності не менше ніж двох уповноважених працівників Антимонопольного комітету України або його територіального відділення.

Вилучення чи накладення арешту на майно, предмети, документи, інші носії інформації на вимогу особи, в якій здійснюється таке вилучення чи арешт,

відбувається у присутності адвоката чи іншого уповноваженого представника такої особи. Наявка адвоката, уповноваженого представника особи для участі у проведенні такої дії протягом трьох годин не перешкоджає її проведенню.

Про вилучення чи накладення арешту на майно, предмети, документи, інші носії інформації складається протокол, який підписується двома уповноваженими працівниками Антимонопольного комітету України, його територіального відділення, які провели вилучення, наклали арешт, та особами, які були присутні при вилученні, накладенні арешту.

У протоколі про вилучення чи накладення арешту на майно, предмети, документи, інші носії інформації зазначаються:

- 1) дата його складення та номер;
- 2) прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) та посада уповноважених працівників Антимонопольного комітету України або його територіального відділення, які провели вилучення, наклали арешт;
- 3) адреса об'єкта перевірки, за якою проводиться вилучення, арешт майна, предметів, документів, інших носіїв інформації;
- 4) перелік вилучених чи тих, на які накладено арешт, майна, предметів, документів, інших носіїв інформації;
- 5) прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) осіб, у присутності яких проведено вилучення чи накладення арешту на майно, предмети, документи, інші носії інформації;
- 6) підстава вилучення чи накладення арешту на майно, предмети, документи, інші носії інформації.

У разі відмови осіб, які були присутні при вилученні, накладенні арешту, від підписання протоколу в ньому робиться запис про це. Особа, яка була присутня при вилученні, накладенні арешту, має право надати пояснення і зауваження щодо змісту протоколу, які додаються до нього, а також викласти мотиви відмови від підписання протоколу.

Копія протоколу про вилучення, накладення арешту надається присутньому під час проведення вилучення чи накладення арешту керівнику або уповноваженому представнику об'єкта перевірки чи адвокату особи, щодо якої була проведена перевірка. У разі відсутності зазначених осіб копія протоколу надсилається суб'єкту господарювання, об'єднанню, органу влади, органу місцевого самоврядування, органу адміністративно-господарського управління та контролю чи особі, щодо якої була проведена перевірка, за адресою фактичного місцезнаходження рекомендованим листом з повідомленням про вручення не пізніше наступного дня після закінчення перевірки.

{Частина п'ята статті 44 в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

6. Повернення вилучених предметів, документів, інших носіїв інформації оформляється протоколом у порядку, встановленому для вилучення.

Про повернення чи зняття арешту з майна, предметів, документів, інших носіїв інформації державний уповноважений Антимонопольного комітету України, голова територіального відділення Антимонопольного комітету України приймає розпорядження.

7. Антимонопольний комітет України, його територіальні відділення забезпечують облік та зберігання вилучених доказів.

Незабезпечення належного обліку та умов зберігання, передачі вилучених доказів, що спричинило їх втрату, пошкодження, псування, погіршення властивостей, завдяки яким вони мають доказове значення, є підставою для притягнення до передбаченої законом відповідальності осіб, з вини яких настали зазначені наслідки.

{Частина сьома статті 44 в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Стаття 44¹. Проведення перевірки

1. Під час здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції Антимонопольний комітет України, його органи, його територіальні відділення, працівники Антимонопольного комітету України, його територіальних відділень можуть проводити перевірки суб'єктів господарювання, об'єднань, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю.

Перевірки, зазначені в абзаці першому цієї частини, можуть проводитися:

у зв'язку з розглядом заяв громадян, суб'єктів господарювання, об'єднань, установ, організацій про порушення їхніх прав внаслідок дій чи бездіяльності, визначених Законом України "Про захист економічної конкуренції" як порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

у зв'язку з розглядом подань органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю про порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

у зв'язку з безпосереднім виявленням органами, посадовими особами Антимонопольного комітету України ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

у зв'язку з розглядом справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

у разі потреби в перевірці інформації, отриманої у зв'язку із здійсненням державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції.

Строк проведення перевірки не може перевищувати 30 календарних днів, якщо інше не встановлено в судовому рішенні господарського суду. Цей строк може бути продовжений судовим рішенням господарського суду за обґрунтованим клопотанням Антимонопольного комітету України, його територіального відділення у разі:

письмової згоди суб'єкта господарювання, об'єднання, органу влади, органу місцевого самоврядування, органу адміністративно-господарського управління та контролю, який перевіряється, - але не більше ніж на 30 календарних днів;

подання клопотання суб'єктом господарювання, об'єднанням, органом влади, органом місцевого самоврядування, органом адміністративно-господарського управління та контролю, який перевіряється, про продовження строку перевірки у зв'язку з необхідністю підготовки таким суб'єктом інформації, необхідної для проведення перевірки, - але не більше ніж на 30 календарних днів;

якщо є потреба у проведенні експертизи - але не більше ніж на строк проведення такої експертизи.

2. Перевірка, передбачена частиною першою цієї статті, проводиться на підставі судового рішення господарського суду та розпорядження органу Антимонопольного комітету України або голови територіального відділення Антимонопольного комітету України, прийнятого відповідно до такого рішення.

Розпорядження про проведення перевірки має містити:

- 1) номер, дату і місце його прийняття;
- 2) посаду, прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) особи, яка видала розпорядження;
- 3) номер та дату судового рішення господарського суду;
- 4) номер справи, в якій проводиться перевірка, та реквізити розпорядження про її початок - за наявності;
- 5) найменування об'єкта перевірки;
- 6) дані про склад комісії з проведення перевірки;
- 7) дати початку та закінчення перевірки, перелік питань, що підлягають з'ясуванню в ході проведення перевірки;
- 8) інформацію про права та обов'язки членів комісії та учасників об'єкта перевірки;

9) попередження про встановлену законом відповідальність за перешкоджання проведенню перевірки.

3. Порядок проведення перевірки затверджується Антимонопольним комітетом України відповідно до вимог цього Закону.

Форма розпорядження, передбаченого частиною другою цієї статті, та форма акта про проведення перевірки затверджуються Антимонопольним комітетом України.

4. Комісія з проведення перевірки формується із числа працівників Антимонопольного комітету України, його територіального відділення у складі не менше трьох осіб.

Члени комісії з проведення перевірки мають право:

1) на підставі судового рішення господарського суду мати безперешкодний доступ до приміщень, інших володінь, інших місць зберігання інформації, що перебуває у володінні та/або користуванні об'єкта перевірки (комп'ютерів, технічних засобів електронних комунікацій та зберігання інформації, серверів, сейфів, робочих місць працівників тощо);

2) одержувати копії або витяги з документів, вилучати майно, предмети, документи, інші носії інформації, оригінали або засвідчені належним чином копії такого майна, предметів, документів, інших носіїв інформації та продовжувати відбір копій майна, предметів, документів, інших носіїв інформації або витягів з них у приміщеннях органу Антимонопольного комітету України чи в будь-яких інших обладнаних для цього приміщеннях;

3) на підставі судового рішення господарського суду опломбовувати (опечатувати) приміщення, інші володіння, системи електронних комунікацій чи місця зберігання інформації, що перебувають у володінні та/або користуванні об'єкта перевірки;

4) на підставі судового рішення господарського суду проводити огляд приміщень та інших володінь, що перебувають у володінні та/або користуванні об'єкта перевірки;

5) вимагати від керівника, посадових осіб та інших працівників або представників об'єкта перевірки, інших осіб надання усних або письмових пояснень щодо фактів, документів, які стосуються мети та предмета перевірки;

6) проводити фотозйомку, аудіо- чи відеозапис, використовувати інші технічні чи програмно-технічні засоби для отримання доказів;

7) забороняти особам, які перебувають у приміщенні, іншому володінні чи іншому місці зберігання інформації під час проведення перевірки, а також особам, які під час проведення перевірки увійшли до приміщення, іншого володіння об'єкта перевірки, вчиняти будь-які дії з документами, предметами та іншими носіями інформації до закінчення перевірки.

5. У разі перешкоджання проведенню перевірки або з метою запобігання створенню перешкод перевірка може проводитися із залученням поліцейських, працівників інших правоохоронних та митних органів. Поліцейські, працівники інших правоохоронних та митних органів не мають права втручатися у хід проведення перевірки.

На вимогу об'єкта перевірки до перевірки залучається адвокат або фахівець у галузі права, з яким така особа уклала договір про надання правової допомоги. Невявка адвоката (фахівця у галузі права), уповноваженого представника особи для участі у проведенні перевірки протягом трьох годин не перешкоджає її проведенню.

6. Перевірка проводиться у робочий час, у період з 8 години до 18 години.

Час проведення перевірки може бути продовжений у разі необхідності здійснення процесуальних дій у повному обсязі, якщо затримка з проведенням таких дій або їх незавершення може призвести до втрати доказів, але не пізніше 21 години.

Проведення перевірки з 21 години до 7 години та у святкові, неробочі і вихідні дні не допускається.

Першим днем перевірки вважається день прибуття членів комісії з проведення перевірки на об'єкт перевірки.

7. Члени комісії з проведення перевірки зобов'язані з повагою ставитися до осіб, присутніх під час проведення перевірки, роз'яснити їхні права та обов'язки, пред'являти перед початком проведення перевірки та під час перевірки іншим присутнім особам на їхню вимогу службове посвідчення та засвідчену належним чином копію розпорядження про проведення перевірки.

Власник, керівник та посадові особи, працівники суб'єкта, що перевіряється, інші присутні особи зобов'язані не перешкоджати проведенню перевірки. Посадові особи, працівники суб'єкта, що перевіряється, зобов'язані надавати пояснення з питання проведення перевірки.

8. За результатами проведення перевірки протягом 10 робочих днів з дня її завершення складається акт про проведення перевірки.

В акті про проведення перевірки зазначаються:

- 1) дата початку та закінчення проведення перевірки;
- 2) прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) та посада членів комісії з проведення перевірки;
- 3) адреса об'єкта перевірки, за якою проведено перевірку;
- 4) дії та заходи, вжиті членами комісії з проведення перевірки під час перевірки;

5) відомості про опломбування (опечатування) приміщень, системи електронних комунікацій чи місць зберігання інформації та зняття пломб (печаток);

6) відомості про виготовлення копій документів під час проведення перевірки;

7) за наявності - номер справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, в рамках якої проведено перевірку;

8) пояснення власника, керівника, посадових осіб, працівників, уповноваженого представника об'єкта перевірки щодо приміщення, інших володінь, систем електронних комунікацій чи місця зберігання інформації, що перебувають у володінні та/або користуванні об'єкта перевірки.

Акт про проведення перевірки надсилається суб'єкту господарювання, об'єднанню, органу влади, органу місцевого самоврядування, органу адміністративно-господарського управління та контролю за адресою його фактичного місцезнаходження рекомендованим листом з повідомленням про вручення не пізніше наступного робочого дня після закінчення перевірки.

9. У разі незгоди з висновками перевірки чи фактами та даними, викладеними в акті про проведення перевірки, суб'єкт господарювання, об'єднання, орган влади, орган місцевого самоврядування, орган адміністративно-господарського управління та контролю має право подати свої заперечення та пояснення протягом 10 робочих днів з дня отримання акта.

10. Фотографії, аудіо- та відеозаписи, що фіксують процес проведення перевірки, додаються до акта про проведення перевірки і є його невід'ємною частиною.

11. Матеріали, докази, інформація, зібрані або вилучені під час проведення перевірки, можуть використовуватися органами Антимонопольного комітету України для встановлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції та/або розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, в рамках якої проводилася перевірка.

{Закон доповнено статтею 44⁻¹ згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Стаття 45. Сприяння проведенню розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Для забезпечення проведення розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема виконання дій, передбачених [статтею 44](#) цього Закону, органи Національної поліції, інші правоохоронні органи, податкові та митні органи, а також інші державні органи, що здійснюють державний контроль за дотриманням законодавства юридичними і фізичними особами, у визначеному законодавством порядку взаємодіють з Антимонопольним комітетом України, його територіальними

відділеннями шляхом повідомлення про фактичні обставини, що свідчать або можуть свідчити про ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

{Стаття 45 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 406-VII від 04.07.2013](#), [№ 901-VIII від 23.12.2015](#), [№ 440-IX від 14.01.2020](#); текст статті 45 в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Стаття 46. Рекомендації органів Антимонопольного комітету України

1. Органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, а у разі, якщо порушення припинено, - щодо вжиття заходів для усунення наслідків цих порушень. Рекомендації надаються у формі листа.

2. Рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані. Про результати їх розгляду Антимонопольному комітету України, його територіальному відділенню повідомляється у десятиденний строк з дня отримання рекомендацій, якщо органами Антимонопольного комітету України не продовжено цей строк.

3. За умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

4. Органи Антимонопольного комітету України оприлюднюють рекомендації суб'єктам господарювання, об'єднанням, органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю на офіційному веб-сайті Антимонопольного комітету України протягом 10 робочих днів з дня їх надання. Рекомендації підлягають оприлюдненню в повному обсязі, крім інформації з обмеженим доступом. Інформація з обмеженим доступом має бути виключена, зачорнена або змінена в інший спосіб, що забезпечує достатній її захист та водночас повноту обґрунтування органом Антимонопольного комітету України наданих рекомендацій.

{Статтю 46 доповнено частиною четвертою згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Стаття 46¹. Врегулювання у справах про антиконкурентні узгоджені дії та зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку

1. До суб'єкта господарювання, який вчинив порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних узгоджених дій (крім порушень, передбачених [пунктом 4](#) частини другої статті 6 цього Закону) або зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, може застосовуватися процедура врегулювання у справі.

При цьому учасника антиконкурентних узгоджених дій одночасно може бути звільнено від відповідальності у порядку, передбаченому статтею 52⁻¹ цього Закону.

2. З метою застосування процедури врегулювання у справі відповідач до направлення попередніх висновків у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції подає заяву до Антимонопольного комітету України.

3. Врегулювання здійснюється шляхом підписання угоди про врегулювання справи між органом Антимонопольного комітету України, до повноважень якого належить прийняття рішення у справі, та відповідачем у порядку, визначеному Антимонопольним комітетом України відповідно до цього Закону.

4. Процедура врегулювання у справі вважається розпочатою, якщо орган Антимонопольного комітету України письмово повідомив відповідача про надання згоди на застосування процедури врегулювання у справі.

5. Орган Антимонопольного комітету України має право ознайомити відповідача з певними доказами у справі.

6. Інформація, одержана Антимонопольним комітетом України під час застосування процедури врегулювання, є службовою інформацією. Орган Антимонопольного комітету України може розкривати інформацію про хід та зміст переговорів щодо врегулювання у справі виключно за згодою відповідача.

7. Істотними умовами угоди про врегулювання справи є:

1) визнання відповідачем факту вчинення порушення, що є предметом розгляду у справі;

2) обставини порушення, визнані відповідачем;

3) припинення порушення;

4) пропозиції та гарантії відповідача щодо усунення причин виникнення таких порушень і умов, що сприяють їх виникненню (за наявності), а також щодо усунення наслідків порушення (за наявності);

5) зменшення штрафу на 15 відсотків порівняно з розміром штрафу, визначеним при прийнятті рішення, передбаченого [абзацами другим і сьомим](#) частини першої статті 48 цього Закону.

Угода про врегулювання справи може містити також інші умови та зобов'язання, щодо яких відповідач та орган Антимонопольного комітету України досягли згоди.

8. Угода про врегулювання справи, укладена між органом Антимонопольного комітету України та відповідачем, є підставою для прийняття органом Антимонопольного комітету України рішення у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції щодо цього відповідача відповідно до умов зазначеної угоди.

9. Орган Антимонопольного комітету України припиняє процедуру врегулювання у справі у разі, якщо:

1) з відповідачем не досягнуто згоди щодо питань, визначених частиною сьомою цієї статті;

2) відповідач не надіслав підписану ним угоду про врегулювання справи до органу Антимонопольного комітету України.

Орган Антимонопольного комітету України письмово повідомляє відповідача про припинення процедури врегулювання у справі.

10. У разі недосягнення згоди щодо істотних умов угоди про врегулювання справи згода відповідача на участь у процедурі врегулювання у справі, надані відповідачем пояснення під час переговорів щодо процедури врегулювання у справі не можуть вважатися визнанням відповідачем факту вчинення порушення та використовуватися як докази вчинення порушення.

11. Процедура врегулювання у справі не може бути застосована, якщо порушення не могло і не може бути припинено, а його причини та наслідки не могли і не можуть бути усунуті діями відповідача.

12. Процедура врегулювання у справі не застосовується до суб'єкта господарювання, якщо справа про вчинення ним антиконкурентних узгоджених дій або зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку розпочата протягом п'яти років з дня притягнення його до відповідальності за таке саме порушення, вчинене раніше.

{Закон доповнено статтею 46⁻¹ згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Стаття 47. Попереднє рішення у справі

1. У процесі розгляду справи органи Антимонопольного комітету України за поданою суб'єктом господарювання заявою про вжиття заходів для відвернення негативних та непоправних наслідків для суб'єктів господарювання внаслідок порушення законодавства про захист економічної конкуренції можуть прийняти попереднє рішення про:

заборону особі (відповідачу), в діях якої вбачаються ознаки порушення, вчиняти певні дії, в тому числі про блокування цінних паперів;

обов'язкове вчинення певних дій, якщо невідкладне вчинення цих дій є необхідним виходячи із законних прав та інтересів інших осіб.

2. Попереднє рішення може бути оскаржене в порядку, визначеному [статтею 60](#) цього Закону, у п'ятнадцятиденний строк з дня його одержання. Цей строк не може бути поновлено.

3. У разі закриття розгляду справи у зв'язку з недоведенням вчинення порушення відповідач може звернутися до господарського суду про відшкодування йому суб'єктом господарювання, який подав заяву відповідно до частини першої цієї статті, збитків, завданих у зв'язку з прийняттям попереднього рішення.

4. Попереднє рішення, якщо в ньому не зазначено коротший строк, втрачає чинність з дня отримання відповідачем рішення, прийнятого за результатами розгляду справи.

5. Органи Антимонопольного комітету України оприлюднюють попередні рішення на офіційному веб-сайті Антимонопольного комітету України протягом 10 робочих днів з дня їх прийняття. Попередні рішення підлягають оприлюдненню в повному обсязі, крім інформації з обмеженим доступом. Інформація з обмеженим доступом має бути виключена, зачорнена або змінена в інший спосіб, що забезпечує достатній їй захист та водночас повноту обґрунтування органом Антимонопольного комітету України прийнятого рішення.

{Статтю 47 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Стаття 48. Рішення у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції

1. За результатами розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції органи Антимонопольного комітету України приймають рішення, в тому числі про:

визнання вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

припинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

зобов'язання органу влади, органу місцевого самоврядування, органу адміністративно-господарського управління та контролю скасувати або змінити прийняте ним рішення чи розірвати угоди, визнані антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю;

визнання суб'єкта господарювання таким, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку;

примусовий поділ суб'єкта господарювання, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку;

накладення штрафу;

блокування цінних паперів;

усунення наслідків порушень законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема усунення чи пом'якшення негативного впливу узгоджених дій, концентрації суб'єктів господарювання на конкуренцію;

{Абзац дев'ятий частини першої статті 48 в редакції Закону [№ 3567-VI від 05.07.2011](#)}

скасування дозволу на узгоджені дії у разі вчинення дій, заборонених згідно із [статтею 19](#) цього Закону;

{Абзац одинадцятий частини першої статті 48 виключено на підставі Закону [№ 782-VIII від 12.11.2015](#)}

закриття провадження у справі.

2. Органи Антимонопольного комітету України оприлюднюють рішення за результатом розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції на офіційному веб-сайті Антимонопольного комітету України протягом 10 робочих днів з дня його прийняття. Рішення підлягає оприлюдненню в повному обсязі, крім інформації, яка визначена інформацією з обмеженим доступом. Інформація з обмеженим доступом має бути виключена або зачорнена чи змінена в інший спосіб, який забезпечує достатній її захист та достатню прозорість щодо обґрунтування органом Антимонопольного комітету України прийнятого рішення.

{Статтю 48 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 782-VIII від 12.11.2015](#)}

3. Органи Антимонопольного комітету України, які прийняли рішення, не мають права його скасувати або змінити, крім випадків, передбачених [статтею 58](#) цього Закону. Вони можуть виправити допущені в рішенні описки чи явні арифметичні помилки, роз'яснити своє рішення, не змінюючи при цьому його змісту, а також прийняти додаткове рішення, якщо з якогось питання, що досліджувалося під час розгляду справи, не прийнято рішення.

4. З метою захисту суспільних інтересів чи відвернення негативних або непоправних наслідків для суб'єктів господарювання органи Антимонопольного комітету України приймають рішення про визнання рішення, прийнятого відповідно до частини першої цієї статті, [частини першої](#) статті 30 Закону України "Про захист від недобросовісної конкуренції", таким, дія якого не зупиняється у зв'язку з:

порушенням господарським судом провадження у справі про визнання його недійсним;

переглядом відповідного рішення (постанови) господарського суду.

{Абзац частини статті 48 в редакції Закону [№ 762-IV від 15.05.2003](#)}

Рішення органу Антимонопольного комітету України, передбачене цією частиною, може бути прийняте за заявою осіб, які беруть участь у справі, чи з власної ініціативи органів Антимонопольного комітету України. Таке рішення може прийматись як перед поданням відповідної заяви до господарського суду, так і після подання такої заяви, якщо господарським судом не зупинено дію рішення органу Антимонопольного комітету України, що оскаржується.

Стаття 48⁻¹. Державний реєстр суб'єктів господарювання, притягнутих до відповідальності за вчинення порушення у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів

1. Антимонопольний комітет України для цілей [Закону України](#) "Про публічні закупівлі" створює, веде та оприлюднює єдиний відкритий Державний реєстр суб'єктів господарювання, яких притягнуто до відповідальності за вчинення порушення, передбаченого [пунктом 4](#) частини другої статті 6, [пунктом 1](#) статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, що стосуються спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів (далі - Державний реєстр).

Порядок ведення і доступу до Державного реєстру визначається нормативно-правовим актом Антимонопольного комітету України.

2. Доступ до інформації з Державного реєстру є вільним та безоплатним.

3. У Державному реєстрі публікуються, зокрема, такі відомості:

1) реквізити рішення про притягнення до відповідальності за вчинення порушення у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів;

2) найменування органу Антимонопольного комітету України, який прийняв рішення;

3) найменування суб'єктів господарювання, що вчинили такі порушення, їх ідентифікаційні коди.

{Закон доповнено статтею 48⁻¹ згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Стаття 49. Підстави закриття розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції підлягає закриттю без прийняття рішення по суті, якщо:

справа не підлягає розгляду в Антимонопольному комітеті України, його територіальному відділенні;

не встановлено відповідача або його місцезнаходження;

відповідача - юридичну особу ліквідовано;

вже розглянуто чи розглядається органами Антимонопольного комітету України справа з тих же підстав щодо того самого відповідача;

не доведено вчинення порушення;

закінчилися строки розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачені статтею 37¹ цього Закону;

{Статтю 49 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

є інші підстави, передбачені законом.

Розділ VIII

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Стаття 50. Порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції є:

- 1) антиконкурентні узгоджені дії;
- 2) зловживання монопольним (домінуючим) становищем;
- 3) антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю;
- 4) невиконання рішення, попереднього рішення органів Антимонопольного комітету України або їх виконання не в повному обсязі;
- 5) здійснення учасниками узгоджених дій - суб'єктами господарювання дій, заборонених згідно з [частиною п'ятою](#) статті 10 цього Закону;
- 6) делегування повноважень органів влади чи органів місцевого самоврядування у випадках, заборонених згідно із [статтею 16](#) цього Закону;
- 7) вчинення дій, заборонених згідно із [статтею 17](#) цього Закону;
- 8) обмежувальна та дискримінаційна діяльність, заборонена згідно із [частиною другою](#) статті 18, [статтями 19](#) і [20](#) цього Закону;
- 9) обмежувальна діяльність, заборонена згідно із [частиною першою](#) статті 18 цього Закону;
- 10) недотримання умов, передбачених [пунктами 2, 5](#) та 6 частини третьої статті 22 цього Закону;

{Пункт 10 статті 50 в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

11) порушення положень погоджених з органами Антимонопольного комітету України установчих документів суб'єкта господарювання, створеного в результаті концентрації, якщо це призводить до обмеження конкуренції;

12) концентрація без отримання відповідного дозволу органів Антимонопольного комітету України, у разі якщо наявність такого дозволу необхідна;

13) неподання інформації Антимонопольному комітету України, його територіальному відділенню у встановлені органами Антимонопольного комітету України, головою його територіального відділення чи нормативно-правовими актами строки;

14) подання інформації в неповному обсязі Антимонопольному комітету України, його територіальному відділенню у встановлені органами Антимонопольного комітету України, головою його територіального відділення чи нормативно-правовими актами строки;

15) подання недостовірної інформації Антимонопольному комітету України, його територіальному відділенню;

16) створення перешкод працівникам Антимонопольного комітету України, його територіального відділення у проведенні перевірок, огляду, вилученні чи накладенні арешту на майно, документи, предмети чи інші носії інформації;

17) надання рекомендацій суб'єктами господарювання, об'єднаннями, органами влади, органами місцевого самоврядування, органами адміністративно-господарського управління та контролю, що схиляють до вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції чи сприяють вчиненню таких порушень;

18) обмеження в господарській діяльності суб'єкта господарювання у відповідь на те, що він звернувся до Антимонопольного комітету України, його територіального відділення із заявою про порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

19) невиконання учасниками узгоджених дій, концентрації вимог і зобов'язань, якими було обумовлене рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію;

20) обмежувальна діяльність об'єднань, заборонена згідно зі [статтею 21](#) цього Закону;

21) розпльовування (розпечатування) приміщень, систем електронних комунікацій, інших володінь чи місць зберігання інформації, опломбованих (опечатаних) працівниками Антимонопольного комітету України, його територіального відділення.

{Статтю 50 доповнено пунктом 21 згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Стаття 51. Види відповідальності

Порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

Стаття 52. Штрафи

1. Органи Антимонопольного комітету України накладають штрафи на об'єднання, суб'єктів господарювання:

юридичних осіб;

фізичних осіб;

групу суб'єктів господарювання - юридичних та/або фізичних осіб, що відповідно до [статті 1](#) цього Закону визнається суб'єктом господарювання, у випадках, передбачених частиною четвертою цієї статті.

2. За порушення, передбачені:

[пунктами 1, 2 та 4](#) статті 50 цього Закону, накладаються штрафи у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф. У разі наявності незаконно одержаного прибутку, який перевищує десять відсотків зазначеного доходу (виручки), штраф накладається у розмірі, що не перевищує потрібного розміру незаконно одержаного прибутку. Розмір незаконно одержаного прибутку може бути обчислено оціночним шляхом;

[пунктами 5, 8, 10, 11, 12 та 19](#) статті 50 цього Закону накладаються штрафи у розмірі до 5 відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф. У разі якщо суб'єкт господарювання вчинив порушення, передбачене пунктом 12 статті 50 цього Закону, до 31 грудня 2020 року і таке порушення було пов'язане з діями, що визнаються концентрацією згідно з [частиною другою](#) статті 22 цього Закону, щодо яких таким суб'єктом господарювання (якщо він є фізичною особою) або фізичною особою, яка здійснює контроль над таким суб'єктом господарювання, подано одноразову (спеціальну) добровільну декларацію та сплачено узгоджену суму збору з одноразового (спеціального) добровільного декларування відповідно до підрозділу 9⁻⁴ "Особливості застосування одноразового (спеціального) добровільного декларування активів фізичних осіб" розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України, та:

{Абзац третій частини другої статті 52 в редакції Закону [№ 1539-IX від 15.06.2021](#)}

таке порушення не призвело до суттєвого обмеження конкуренції або монополізації відповідного ринку, - накладається штраф у розмірі, що становить 1200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Абзац частини другої статті 52 в редакції Закону [№ 1539-IX від 15.06.2021](#)}

таке порушення призвело до суттєвого обмеження конкуренції або монополізації відповідного ринку, - тягне за собою цивільну, адміністративну, кримінальну або іншу відповідальності згідно із законом.

{Абзац частини другої статті 52 в редакції Закону [№ 1539-IX від 15.06.2021](#)}

При цьому при порушенні, що не призвело до суттєвого обмеження конкуренції або монополізації відповідного ринку, такий суб'єкт господарювання (якщо він є фізичною особою) або фізична особа, яка здійснює контроль над таким суб'єктом господарювання, зобов'язана подати відповідну заяву згідно зі [статтею 26](#) цього Закону у період з 1 жовтня 2021 року до 1 жовтня 2022 року. У разі нездійснення зазначених дій у встановлені строки на суб'єкта господарювання або фізичну особу, яка здійснює контроль над таким суб'єктом господарювання, накладається штраф у розмірі, передбаченому першим реченням абзацу третього цієї частини;

{Абзац частини другої статті 52 в редакції Закону [№ 1539-IX від 15.06.2021](#)}

[пунктами 9, 13-18](#), 21 статті 50 цього Закону, накладаються штрафи у розмірі до одного відсотка доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

{Абзац частини другої статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 3567-VI від 05.07.2011](#), [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

3. Доход (виручка) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається як сумарна вартість доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) усіх юридичних та фізичних осіб, що входять до групи, яка визнається суб'єктом господарювання відповідно до [статті 1](#) цього Закону, та на яких накладається штраф відповідно до частини четвертої цієї статті.

{Частина третя статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

4. У разі якщо декілька юридичних та/або фізичних осіб - суб'єктів господарювання, які входять до групи, що визнається суб'єктом господарювання, вчинили діяння (дії, бездіяльність), які призвели до порушення законодавства про захист економічної конкуренції зазначеним суб'єктом

господарювання, та/або мають права, без яких вчинення порушення було б неможливим, та/або отримали чи можуть отримати переваги у конкуренції або інші вигоди (зокрема можливість здійснювати вплив на діяльність інших юридичних та/або фізичних осіб - суб'єктів господарювання, одержувати частину їхнього прибутку), штраф накладається на суб'єкта господарювання в особі цих юридичних та/або фізичних осіб.

Обов'язок сплати штрафу, накладеного на цих юридичних та/або фізичних осіб - суб'єктів господарювання, є солідарним.

{Частина четверта статті 52 в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

5. Якщо доходу (виручки) немає або відповідач на вимогу органів Антимонопольного комітету України, голови його територіального відділення не надав розмір доходу (виручки), штраф, передбачений [абзацом другим](#) частини другої цієї статті, накладається у розмірі до двадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; штраф, передбачений [абзацом третім](#) частини другої цієї статті, - у розмірі до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; штраф, передбачений [абзацом сьомим](#) частини другої цієї статті, - у розмірі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

{Абзац перший частини п'ятої статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

У разі потреби розмір доходу (виручки) може бути визначений органами Антимонопольного комітету України на підставі адміністративної інформації, отриманої з інших джерел.

{Частина п'яту статті 52 доповнено абзацом згідно із Законом [№ 2596-IV від 31.05.2005](#)}

6. Рішення про накладення штрафів у розмірах понад чотири тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян приймаються виключно Антимонопольним комітетом України, адміністративною колегією Антимонопольного комітету України на їх засіданнях.

{Частина шоста статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3567-VI від 05.07.2011](#)}

7. У разі, якщо суб'єкт господарювання працював менше одного року, розмір штрафу обчислюється від доходу (виручки) суб'єкта господарювання за весь час до прийняття рішення про накладення штрафу.

8. [Порядок визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції](#), встановлюється нормативно-правовим актом Антимонопольного комітету України.

{Статтю 52 доповнено частиною восьмою згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Стаття 52¹. Підстави та порядок звільнення від відповідальності учасників антиконкурентних узгоджених дій

1. Особи, які вчинили антиконкурентні узгоджені дії, передбачені статтею 6 цього Закону, можуть бути звільнені від відповідальності повністю або частково у порядку, встановленому цим Законом та нормативно-правовими актами Антимонопольного комітету України.

2. Звільнення від відповідальності може бути застосовано до особи, яка вчинила антиконкурентні узгоджені дії та подала до Антимонопольного комітету України заяву про звільнення від відповідальності до направлення попередніх висновків у справі.

3. Особа, яка вчинила антиконкурентні узгоджені дії та раніше за інших учасників цих дій подала до Антимонопольного комітету України заяву про звільнення від відповідальності, повністю звільняється від відповідальності за вчинення таких антиконкурентних узгоджених дій, передбаченої статтею 52 цього Закону, якщо вона:

1) розкрила Антимонопольному комітету України такі антиконкурентні узгоджені дії;

2) припинила свою участь в антиконкурентних узгоджених діях не пізніше дня подання заяви про звільнення від відповідальності, крім випадку, якщо така участь в антиконкурентних узгоджених діях є необхідною для забезпечення цілісності розгляду справи;

3) співпрацювала з органами Антимонопольного комітету України на засадах, зокрема, оперативності, своєчасності надання інформації, повноти та достовірності наданої інформації, тривалості співпраці;

4) надала докази, відсутні в Антимонопольного комітету України, які:

є достатніми для прийняття розпорядження про початок розгляду справи - якщо на день подання заяви про звільнення від відповідальності розпорядження про початок розгляду справи за ознаками такого самого порушення не прийнято;

мають суттєве значення для прийняття рішення у справі - якщо розпорядження про початок розгляду справи прийнято, але Антимонопольний комітет України не має достатньо доказів для закінчення розслідування справи та прийняття рішення у справі.

4. Для інших учасників антиконкурентних узгоджених дій, які не можуть бути повністю звільнені від відповідальності у зв'язку з тим, що таке звільнення отримує інший учасник відповідних антиконкурентних узгоджених дій, який раніше подав заяву про звільнення від відповідальності, але які бажають отримати часткове звільнення від відповідальності, розмір штрафу зменшується за рішенням постійно діючої чи тимчасової адміністративної колегії Антимонопольного комітету України, Антимонопольного комітету України.

Рішення про зменшення розміру штрафу приймається, якщо відповідні особи добровільно надали докази вчинення антиконкурентних узгоджених дій, що мають суттєве значення для прийняття рішення у справі та відсутні в Антимонопольного комітету України, за умови дотримання вимог, передбачених пунктами 1-3 частини третьої цієї статті. У такому разі розмір штрафу зменшується порівняно з розміром штрафу, визначеним при прийнятті рішення, передбаченого абзацами другим і сьомим частини першої статті 48 цього Закону, залежно від черговості звернення:

для першого заявника - до 50 відсотків;

для другого заявника - до 30 відсотків;

для інших заявників - до 20 відсотків.

5. Учасник антиконкурентних узгоджених дій може відкликати свою заяву про звільнення від відповідальності та надану ним інформацію.

Відкликання заяви про звільнення від відповідальності не перешкоджає реалізації Антимонопольним комітетом України повноважень, передбачених законодавством про захист економічної конкуренції, щодо отримання відповідної інформації.

6. Якщо заявник надає достатні докази, які Антимонопольний комітет України використовує для доведення додаткових фактів, що зумовлює збільшення розміру штрафу порівняно з розміром штрафу, який мав бути накладений на учасників порушення за відсутності таких доказів, орган Антимонопольного комітету України при визначенні розміру штрафу для такого заявника не враховує обставини, які не були відомі до надання зазначених доказів.

7. Звільнення від відповідальності не може бути застосовано до заявника, який:

1) не відповідає вимогам, передбаченим частиною третьою цієї статті;

2) знищував, фальсифікував або приховував інформацію чи докази, що стосуються заявлених антиконкурентних узгоджених дій, до подання заяви про звільнення від відповідальності до Антимонопольного комітету України;

3) розголосив інформацію про свій намір подати заяву про звільнення від відповідальності до подання такої заяви.

Заявник не може бути повністю звільнений від відповідальності, якщо він примушував інших учасників антиконкурентних узгоджених дій до вчинення таких дій або до їх продовження.

8. Особа, яка вчинила антиконкурентні узгоджені дії та подала заяву про звільнення від відповідальності, зобов'язана співпрацювати з органами

Антимонопольного комітету України з дня подання такої заяви до дня прийняття рішення у справі, зокрема, шляхом:

1) надання всієї необхідної інформації та інших доказів щодо вчинення заявлених антиконкурентних узгоджених дій, які перебувають у її розпорядженні або доступні для неї;

2) забезпечення можливості органам Антимонопольного комітету України отримати пояснення від службових та посадових осіб, які працюють у заявника станом на день отримання пояснень, а також, за можливості, від службових та посадових осіб, які працювали у заявника раніше;

3) незнищення, нефальсифікування та неприховування інформації або доказів, що стосуються заявлених антиконкурентних узгоджених дій;

4) нерозголошення інформації про свій намір подати заяву про звільнення від відповідальності, про зміст такої заяви та про співпрацю з органами Антимонопольного комітету України до прийняття рішення у справі, крім випадків, погоджених з органом Антимонопольного комітету України.

9. Орган Антимонопольного комітету України на підставі вмотивованого клопотання в інтересах розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції забезпечує конфіденційність інформації про особу, яка подала заяву про звільнення від відповідальності, до прийняття рішення у справі.

{Закон доповнено статтею 52⁻¹ згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Стаття 53. Примусовий поділ

1. Якщо суб'єкт господарювання зловживає монопольним (домінуючим) становищем на ринку, органи Антимонопольного комітету України мають право прийняти рішення про примусовий поділ суб'єкта господарювання, що займає монопольне (домінуюче) становище.

2. Примусовий поділ не застосовується у разі:

неможливості організаційного або територіального відокремлення підприємств, структурних підрозділів чи структурних одиниць;

наявності тісного технологічного зв'язку підприємств, структурних підрозділів чи структурних одиниць (якщо обсяг продукції, яка вживається суб'єктом господарювання, перевищує тридцять відсотків валового обсягу продукції підприємства, структурного підрозділу чи структурної одиниці).

3. Рішення органів Антимонопольного комітету України про примусовий поділ суб'єкта господарювання підлягає виконанню у встановлений строк, який не може бути меншим шести місяців.

4. Реорганізація суб'єкта господарювання, що підлягає примусовому поділу, здійснюється на його розсуд за умови усунення монопольного (домінуючого) становища цього суб'єкта господарювання на ринку.

Стаття 54. Адміністративна відповідальність посадових осіб та інших працівників суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю

{Частина першу статті 54 виключено на підставі Закону [№ 2596-IV від 31.05.2005](#)}

2. За правопорушення, передбачені [пунктами 4, 13-16](#) статті 50 цього Закону, посадові особи органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю несуть адміністративну відповідальність згідно з законом.

3. За правопорушення, передбачене [пунктом 16](#) статті 50 цього Закону, працівники суб'єктів господарювання, об'єднань несуть адміністративну відповідальність згідно із законом.

{Статтю 54 доповнено частиною третьою згідно із Законом [№ 2596-IV від 31.05.2005](#)}

Стаття 55. Відшкодування шкоди

1. Особи, яким заподіяно шкоду внаслідок порушення законодавства про захист економічної конкуренції, можуть звернутися до господарського суду із заявою про її відшкодування.

2. Шкода, заподіяна порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченими [пунктами 1, 2, 5, 10, 12, 18, 19](#) статті 50 цього Закону, відшкодовується особою, що вчинила порушення, у подвійному розмірі завданої шкоди.

3. Шкода, заподіяна суб'єктом господарювання, який звільняється від відповідальності відповідно до частини третьої статті 52¹ цього Закону, відшкодовується виключно:

1) його прямим покупцям або постачальникам;

2) іншим особам, яким заподіяно шкоду, лише якщо відшкодування шкоди не може бути отримано від інших суб'єктів господарювання - відповідачів у тій самій справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

{Статтю 55 доповнено частиною третьою згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Розділ IX

ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ, ПЕРЕВІРКА, ПЕРЕГЛЯД,

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, РОЗПОРЯДЖЕНЬ, ОБЧИСЛЕННЯ СТРОКІВ ТА ОБМІН ІНФОРМАЦІЄЮ

Стаття 56. Порядок виконання рішень та розпоряджень органів Антимонопольного комітету України, голів територіальних відділень Антимонопольного комітету України

1. Рішення (витяг з нього за вилученням інформації з обмеженим доступом, а також визначеної відповідним державним уповноваженим Антимонопольного комітету України, головою територіального відділення Антимонопольного комітету України інформації, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб, які брали участь у справі), розпорядження органів Антимонопольного комітету України, голів його територіальних відділень надається для виконання шляхом надсилання або вручення під розписку чи доведення до відома в інший спосіб.

У разі, якщо вручити рішення, розпорядження, немає можливості, зокрема, внаслідок:

{Абзац другий частини першої статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2596-IV від 31.05.2005](#)}

відсутності фізичної особи за останнім відомим місцем проживання (місцем реєстрації);

{Абзац третій частини першої статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 1276-VI від 16.04.2009](#)}

відсутності посадових осіб чи уповноважених представників суб'єкта господарювання, органу адміністративно-господарського управління та контролю за відповідною юридичною адресою, -

рішення, розпорядження органів Антимонопольного комітету України вважається таким, що вручене відповідачу, через десять днів з дня оприлюднення інформації про прийняте рішення, розпорядження в офіційному друкованому органі (газета Верховної Ради України "Голос України", газета Кабінету Міністрів України "Урядовий кур'єр", "Офіційний вісник України", друковані видання відповідної обласної ради за останнім відомим місцем проживання чи місцем реєстрації, юридичної адреси відповідача).

{Абзац п'ятий частини першої статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законами [№ 2596-IV від 31.05.2005](#), [№ 1276-VI від 16.04.2009](#)}

2. Рішення та розпорядження органів Антимонопольного комітету України, голів його територіальних відділень є обов'язковими до виконання. Рішення та розпорядження органу Антимонопольного комітету України набирають чинності з дня їх прийняття.

{Частина друга статті 56 в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

3. Особа, на яку накладено штраф рішенням органу Антимонопольного комітету України, сплачує його у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу. Встановлені у рішенні органу Антимонопольного комітету України зобов'язання, передбачені [статтею 48](#) цього Закону, підлягають виконанню у двомісячний строк з дня одержання рішення органу Антимонопольного комітету України, якщо інше не передбачено законом або цим рішенням.

Строки, передбачені абзацом першим цієї частини, зупиняються на час розгляду судом справи про оскарження рішення органу Антимонопольного комітету України у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, а також на час проведення перевірки чи перегляду рішення у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції органом Антимонопольного комітету України.

Нарахування пені припиняється з дня сплати штрафу, накладеного рішенням органу Антимонопольного комітету України.

{Частина третя статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2596-IV від 31.05.2005](#); в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

4. Якщо штраф накладено на суб'єкт господарювання відповідно до частини четвертої статті 52, сплата штрафу може здійснюватися як повністю, так і частково будь-якою юридичною чи фізичною особою, яка входить до складу суб'єкта господарювання і на яку накладено штраф. Сплата штрафу у повному обсязі однією юридичною чи фізичною особою або декількома особами звільняє інших осіб, за яких цей штраф було сплачено, від сплати штрафу.

5. За кожний день прострочення сплати штрафу стягується пеня у розмірі півтора відсотка від суми штрафу. Розмір пені не може перевищувати розміру штрафу, накладеного відповідним рішенням органу Антимонопольного комітету України.

Нарахування пені припиняється з дня прийняття господарським судом рішення про стягнення відповідного штрафу.

Нарахування пені зупиняється на час розгляду чи перегляду господарським судом:

{Абзац третій частини п'ятої статті 56 в редакції Закону [№ 762-IV від 15.05.2003](#)}

справи про визнання недійсним рішення органу Антимонопольного комітету України про накладення штрафу;

відповідного рішення (постанови) господарського суду.

{Абзац п'ятий частини п'ятої статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 762-IV від 15.05.2003](#)}

{Абзац шостий частини п'ятої статті 56 виключено на підставі Закону [№ 762-IV від 15.05.2003](#)}

Нарахування пені зупиняється на час розгляду органом Антимонопольного комітету України заяви особи, на яку накладено штраф, про перевірку чи перегляд рішення у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

{Частину п'яту статті 56 доповнено абзацом згідно із Законом [№ 2596-IV від 31.05.2005](#)}

6. За заявою особи, на яку накладено штраф, органи Антимонопольного комітету України своїм рішенням мають право відстрочити або розстрочити сплату накладеного ним штрафу (за умови надання такою особою письмової згоди з фактом вчинення порушення та розміром накладеного штрафу), але не більше ніж на 12 місяців.

{Частина шоста статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

7. У разі несплати пені органи Антимонопольного комітету України стягують пеню в судовому порядку.

{Частина сьома статті 56 в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

8. У разі якщо протягом строку, встановленого абзацом першим частини третьої цієї статті, рішення органу Антимонопольного комітету України не виконується, Голова Антимонопольного комітету України, голова територіального відділення Антимонопольного комітету України видає наказ про примусове виконання рішення органу Антимонопольного комітету України, прийнятого за результатами розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у тому числі про стягнення штрафу.

{Статтю 56 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

9. Наказ Голови Антимонопольного комітету України, голови територіального відділення Антимонопольного комітету України про примусове виконання рішення органу Антимонопольного комітету України, прийнятого за результатами розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у тому числі про стягнення штрафу, є виконавчим документом, який пред'являється до органів державної виконавчої служби для примусового виконання в порядку, визначеному законом.

Зазначені в абзаці першому цієї частини накази мають відповідати вимогам до виконавчого документа, встановленим законом.

{Статтю 56 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

10. Сплата штрафу не звільняє суб'єкта господарювання від обов'язку припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, а також від виконання інших зобов'язань, встановлених рішенням органу Антимонопольного комітету України.

{Статтю 56 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

11. Якщо рішення органу Антимонопольного комітету України прийнято стосовно декількох відповідачів або якщо виконання такого рішення має бути здійснено в різних місцях, або якщо таким рішенням передбачено вчинення декількох дій, Голова Антимонопольного комітету України, голова територіального відділення Антимонопольного комітету України видає декілька наказів, у кожному з яких зазначаються один відповідач та один стягувач, а також визначається, в якій частині має бути виконано рішення органу Антимонопольного комітету України, або зазначається, що обов'язок чи право стягнення є солідарним.

{Статтю 56 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

12. Голова Антимонопольного комітету України, голова територіального відділення Антимонопольного комітету України, який видав наказ, передбачений частиною дев'ятою цієї статті, може з власної ініціативи або за заявою відповідача виправити помилку, допущену під час оформлення або видання наказу. Про виправлення допущеної помилки Голова Антимонопольного комітету України, голова територіального відділення Антимонопольного комітету України вносить до наказу про примусове виконання рішення органу Антимонопольного комітету України, прийнятого за результатами розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у тому числі про стягнення штрафу, зміни, які є невід'ємною частиною виконавчого документа.

{Статтю 56 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

13. Протягом п'яти днів з дня сплати штрафу та пені суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати відповідно до Антимонопольного комітету України або його територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу, пені.

{Статтю 56 доповнено частиною згідно із Законом [№ 2596-IV від 31.05.2005](#); в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

14. Суми стягнутих штрафів та пені зараховуються до державного бюджету.

{Дію пункту статті 56 зупинено на 2003 рік згідно із Законом [№ 380-IV від 26.12.2002](#); дію частини статті 56 зупинено на 2004 рік згідно із Законом [№](#)

[1344-IV від 27.11.2003](#); дію частини статті 56 зупинено на 2005 рік згідно із Законом [№ 2285-IV від 23.12.2004](#); в редакції Закону [№ 2505-IV від 25.03.2005](#)

15. Рішення відповідних органів та посадових осіб Антимонопольного комітету України про накладення адміністративних стягнень на посадових осіб та інших працівників суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю виконуються в порядку, встановленому законом.

16. Якщо стягнення з особи штрафу, накладеного органом Антимонопольного комітету України, неможливе внаслідок припинення такої особи, доведення до банкрутства або недостатності майна з вини її засновників (учасників, акціонерів), які мають право надавати обов'язкові для відповідача вказівки, у такому разі правонаступники такої особи, засновники (учасники, акціонери), що входять до групи, яка визнається суб'єктом господарювання відповідно до [статті 1](#) цього Закону і до якої на момент вчинення правопорушення входила така особа, на яку органом Антимонопольного комітету України було накладено штраф, солідарно несуть субсидіарну відповідальність щодо сплати штрафу, накладеного органом Антимонопольного комітету України.

{Статтю 56 доповнено частиною шістнадцятою згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

Стаття 57. Перевірка рішень у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та у заявах, справах про узгоджені дії

1. Рішення, прийняті адміністративною колегією територіального відділення Антимонопольного комітету України, державним уповноваженим Антимонопольного комітету України, адміністративною колегією Антимонопольного комітету України у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у заявах, справах про узгоджені дії, можуть бути перевірені за заявою осіб, які брали участь у справі, або за власною ініціативою у порядку, встановленому Антимонопольним комітетом України.

2. Заява про перевірку рішення може бути подана до Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання рішення. Цей строк не може бути відновлено.

3. Рішення адміністративної колегії територіального відділення Антимонопольного комітету України перевіряються адміністративною колегією Антимонопольного комітету України чи Антимонопольним комітетом України, рішення державного уповноваженого Антимонопольного комітету України, адміністративної колегії Антимонопольного комітету України - Антимонопольним комітетом України.

4. Органи Антимонопольного комітету України, які здійснюють перевірку рішення, можуть зупинити виконання рішення до закінчення його перевірки, про що письмово повідомляються особи, які беруть участь у справі.

5. За результатами перевірки рішення органи Антимонопольного комітету України мають право:

залишити рішення без змін;

змінити рішення;

скасувати рішення частково і направити справу на новий розгляд у цій частині;

скасувати рішення і прийняти нове рішення або передати справу на новий розгляд чи припинити провадження у справі.

Стаття 58. Перегляд рішень у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та у заявах, справах про узгоджені дії, концентрацію

1. Органи Антимонопольного комітету України з власної ініціативи чи за заявами осіб можуть переглянути рішення, прийняті ними у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та у заявах, справах про узгоджені дії, концентрацію, у разі:

якщо істотні обставини не були і не могли бути відомі органам Антимонопольного комітету України, що призвело до прийняття незаконного або необґрунтованого рішення;

якщо рішення було прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття незаконного або необґрунтованого рішення;

невиконання учасниками узгоджених дій, концентрації вимог і зобов'язань, якими було обумовлене рішення органів Антимонопольного комітету України щодо узгоджених дій, концентрації відповідно до частини другої статті 31 цього Закону;

якщо обставини, на підставі яких було прийняте рішення про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання, вже не існують;

невиконання суб'єктом господарювання умов угоди про врегулювання справи щодо припинення порушення та усунення причин його виникнення, усунення наслідків порушення;

{Частина першу статті 58 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

якщо угода про врегулювання справи порушує публічний порядок;

{Частина першу статті 58 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

наявності інших підстав, передбачених законами України.

Органи Антимонопольного комітету України, які прийняли рішення, можуть зупинити виконання рішення до закінчення його перегляду, про що письмово повідомляються особи, які беруть участь у справі.

2. Перегляд рішень у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у заявах, справах про узгоджені дії, концентрацію допускається у випадках, передбачених:

абзацами другим, третім і шостим частини першої цієї статті, - протягом п'яти років з дня прийняття відповідного рішення;

абзацами четвертим і п'ятим частини першої цієї статті, - протягом періоду дії відповідного рішення;

абзацом восьмим частини першої цієї статті, - протягом трьох років з дня прийняття відповідного рішення, якщо інше не встановлено законом.

За результатами перегляду рішення з підстав, передбачених абзацом шостим частини першої цієї статті, орган Антимонопольного комітету України змінює своє рішення в частині розміру штрафу.

{Частина друга статті 58 в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

3. За результатами перегляду органи Антимонопольного комітету України можуть:

залишити рішення без змін;

змінити рішення;

скасувати рішення;

прийняти нове рішення, передбачене [статтями 31 та 48](#) цього Закону, [частиною першою](#) статті 30 Закону України "Про захист від недобросовісної конкуренції".

4. У разі якщо за результатами перегляду рішень Антимонопольний комітет України приймає рішення про заборону концентрації, державна реєстрація суб'єкта господарювання, створеного в результаті концентрації, скасовується у судовому порядку за позовом Антимонопольного комітету України.

Стаття 59. Підстави для зміни, скасування чи визнання недійсними рішень органів Антимонопольного комітету України

1. Підставами для зміни, скасування чи визнання недійсними рішень органів Антимонопольного комітету України є:

неповне з'ясування обставин, які мають значення для справи;

недоведення обставин, які мають значення для справи і які визнано встановленими;

невідповідність висновків, викладених у рішенні, обставинам справи;

заборона концентрації, узгоджених дій відповідно до [Закону України "Про санкції"](#);

{Частина першу статті 59 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 2195-VIII від 09.11.2017](#); в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

порушення або неправильне застосування норм матеріального чи процесуального права.

2. Порушення або неправильне застосування норм процесуального права може бути підставою для зміни, скасування чи визнання недійсним рішення тільки за умови, якщо це порушення призвело до прийняття неправильного рішення.

Стаття 60. Оскарження рішень органів Антимонопольного комітету України

1. Заявник, відповідач, третя особа мають право повністю або частково оскаржити рішення, розпорядження органу Антимонопольного комітету України, передбачені [статтями 36 і 48](#) цього Закону, до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення, розпорядження. Зазначений строк не підлягає поновленню.

{Частина перша статті 60 в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

2. Рішення, розпорядження Антимонопольного комітету України, адміністративної колегії Антимонопольного комітету України, державного уповноваженого Антимонопольного комітету України, передбачені частиною першою цієї статті, оскаржуються до господарського суду міста Києва. Рішення адміністративної колегії територіального відділення Антимонопольного комітету України оскаржуються до господарських судів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя.

{Частина друга статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 762-IV від 15.05.2003](#); в редакції Закону [№ 3295-IX від 09.08.2023](#)}

3. Прийняття господарським судом до розгляду заяви про визнання недійсним рішення органу Антимонопольного комітету України не зупиняє його виконання, крім випадків, передбачених частиною четвертою цієї статті.

4. Порушення господарським судом провадження у справі про визнання недійсним рішення органу Антимонопольного комітету України, прийнятого:

згідно з [частиною першою](#) статті 48 цього Закону, [частиною першою](#) статті 30 Закону України "Про захист від недобросовісної конкуренції";

за результатами перевірки відповідно до частини п'ятої статті 57 цього Закону;

за результатами перегляду відповідно до частини третьої статті 58 цього Закону,

а також перегляд за заявою сторони відповідного рішення (постанови) господарського суду зупиняє виконання зазначеного рішення органу Антимонопольного комітету України на час розгляду цієї справи чи перегляду відповідного рішення (постанови) господарського суду, якщо органом Антимонопольного комітету України відповідно до частини третьої статті 48 цього Закону чи господарським судом не визначено інше.

{Абзац п'ятий частини четвертої статті 60 в редакції Закону [№ 762-IV від 15.05.2003](#)}

5. Незалежно від положень частини четвертої цієї статті, у разі наявності достатніх підстав, господарський суд може зупинити дію рішення органу Антимонопольного комітету України.

Стаття 61. Повідомлення про судові справи

1. Господарський суд за запитом Антимонопольного комітету України повідомляє Антимонопольний комітет України про судові справи, що вирішуються на підставі законодавства про захист економічної конкуренції.

2. Державний уповноважений Антимонопольного комітету України, голова територіального відділення Антимонопольного комітету України чи уповноважені ними працівники Антимонопольного комітету України, його територіальних відділень мають право знайомитися з матеріалами цих справ та отримувати копії документів. Антимонопольний комітет України та його територіальні відділення мають право вступити у справу як треті особи, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, якщо рішення може вплинути на їх права та обов'язки при здійсненні державного контролю щодо захисту економічної конкуренції.

Стаття 62. Визначення та обчислення строків у законодавстві про захист економічної конкуренції

1. Строки, в межах яких вчиняються відповідні дії, зокрема при розгляді заяв про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання, при розгляді справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції тощо, встановлюються законодавством про захист економічної конкуренції, а також органами Антимонопольного комітету України, головою територіального відділення Антимонопольного комітету України. Зазначені строки визначаються календарною датою, зазначенням події, що повинна неминуче настати, чи періодом часу.

2. Перебіг строку, який обчислюється роками, місяцями або днями, починається наступного дня після календарної дати або настання події, якими визначено його початок.

Строк, який обчислюється роками, закінчується у відповідний місяць і число останнього року строку.

Строк, який обчислюється місяцями, закінчується у відповідне число останнього місяця строку. Якщо кінець строку, який обчислюється місяцями, припадає на такий місяць, що не має відповідного числа, строк закінчується в останній день цього місяця.

У разі, коли останній день припадає на неробочий день, днем закінчення строку вважається перший наступний за ним робочий день.

Останній день строку триває до 24 години, але, коли в цей строк необхідно було вчинити дію в Антимонопольному комітеті України чи його територіальному відділенні, строк закінчується в момент закінчення робочого дня.

3. Строк не вважається пропущеним, якщо до його закінчення необхідні документи здано на пошту. У разі неотримання документів Антимонопольним комітетом України чи його територіальним відділенням відповідна особа надає належні докази на підтвердження факту направлення таких документів поштою.

{Частина третя статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 3567-VI від 05.07.2011](#)}

Стаття 63. Обмін інформацією

1. Суб'єкти господарювання, пов'язані відносинами контролю відповідно до [статті 1](#) цього Закону, зобов'язані забезпечувати обмін інформацією між собою, в тому числі стосовно випадків, передбачених [частиною другою](#) статті 22 цього Закону, та вживати інших заходів у такий спосіб та у такому обсязі, які б забезпечували запобігання вчиненню порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

2. Невиконання суб'єктами господарювання вимог частини першої цієї статті не звільняє інших суб'єктів господарювання, яким повинна бути надана інформація чи які повинні були вжити інших заходів, від відповідальності.

Розділ X ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через рік після його опублікування, крім [пунктів 2 і 3](#) цього розділу, які набирають чинності з дня опублікування.

2. До набрання чинності цим Законом суб'єкти господарювання повинні звернутися до органів Антимонопольного комітету України із заявою про надання дозволу на узгоджені дії, якщо ці дії матимуть місце на день набрання

чинності цим Законом і можуть бути дозволені відповідно до [статті 10](#) цього Закону.

3. Узгоджені дії, стосовно яких було подано заяву згідно з [пунктом 2](#) цього розділу, вважаються дозволеними, якщо протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом органами Антимонопольного комітету України не прийнято рішення про заборону цих узгоджених дій.

4. [Стаття 44](#) цього Закону в частині проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку набирає чинності з дня набрання чинності законом, що передбачить порядок прийняття господарським судом рішення стосовно проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку.

4¹. Протягом строку дії [Закону України](#) "Про фінансову реструктуризацію" положення [підпункту "а"](#) пункту 2 частини другої статті 22 цього Закону не застосовуються до випадків придбання, набуття у власність в інший спосіб відповідних активів, одержання в управління, оренду, лізинг, концесію чи набуття в інший спосіб права користування відповідними активами, якщо здійснення таких дій передбачено планом реструктуризації, затвердженим відповідно до Закону України "Про фінансову реструктуризацію".

{Розділ X "Прикінцеві положення" доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом [№ 112-IX від 19.09.2019](#)}

4². Вчинення без отримання дозволу на концентрацію дій щодо набуття (в рахунок погашення заборгованості перед банком або іншою фінансовою установою за надані фінансові послуги) права власності на єдиний майновий комплекс та/або частки (акції, паї) суб'єкта господарювання, що є предметом забезпечення належного виконання зобов'язання перед банком або іншою фінансовою установою (за умови, що вони будуть відчужені суб'єктам господарювання, не пов'язаним відносинами контролю з цим банком чи з цією фінансовою установою, протягом двох років з дня такого набуття у власність та/або що суб'єкт господарювання, частки (акції, паї) якого набуваються у власність, не є банком або іншою фінансовою установою, а також за умови, що здійснення таких дій передбачено планом реструктуризації, затвердженим відповідно до [Закону України](#) "Про фінансову реструктуризацію"), не є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції та не тягне за собою відповідальність, передбачену [статтею 52](#) цього Закону.

{Розділ X "Прикінцеві положення" доповнено пунктом 4² згідно із Законом [№ 112-IX від 19.09.2019](#)}

4³. Вчинення без отримання дозволу на концентрацію дій щодо придбання, набуття у власність в інший спосіб відповідних активів, одержання в управління, оренду, лізинг, концесію чи набуття в інший спосіб права користування відповідними активами, якщо здійснення таких дій передбачено планом реструктуризації, затвердженим відповідно до [Закону України](#) "Про фінансову

реструктуризацію", не є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції та не тягне за собою відповідальність, передбачену [статтею 52](#) цього Закону.

{Розділ X "Прикінцеві положення" доповнено пунктом 4³ згідно із Законом [№ 112-IX від 19.09.2019](#)}

4⁴. Положення [частини другої](#) статті 22 цього Закону не застосовуються до процедури реорганізації державних унітарних підприємств, у тому числі казенних підприємств, які є учасниками Державного концерну "Укроборонпром", створення акціонерного товариства шляхом перетворення Державного концерну "Укроборонпром", створення господарських товариств в оборонно-промисловому комплексі та передачі пакетів акцій таких господарських товариств в оборонно-промисловому комплексі до статутного капіталу зазначеного акціонерного товариства або іншого господарського товариства в оборонно-промисловому комплексі відповідно до [Закону України](#) "Про особливості реформування підприємств оборонно-промислового комплексу державної форми власності".

{Розділ X "Прикінцеві положення" доповнено пунктом 4⁴ згідно із Законом [№ 1630-IX від 13.07.2021](#)}

4⁵. У період дії воєнного стану положення [частини другої](#) статті 22 цього Закону не застосовується до процедури набуття підприємствами, установами, організаціями, що належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, господарськими товариствами, 50 і більше відсотків часток (акцій, паїв) у статутних капіталах яких належить державі, або їх підконтрольними суб'єктами безпосереднього або опосередкованого контролю над одним або кількома суб'єктами господарювання чи частинами суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері енергетики та житлово-комунальних послуг, якщо метою набуття контролю є недопущення виникнення або усунення наслідків надзвичайних ситуацій або збоїв у тепло-, енерго-, електро-, водопостачанні або водовідведенні чи постачанні природного газу.

{Розділ X "Прикінцеві положення" доповнено пунктом 4⁵ згідно із Законом [№ 3137-IX від 30.05.2023](#)}

4⁶. Положення [частини другої](#) статті 22 цього Закону не застосовуються до процедури примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів, яка здійснюється відповідно до [Закону України](#) "Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів".

{Розділ X "Прикінцеві положення" доповнено пунктом 4⁶ згідно із Законом [№ 3137-IX від 30.05.2023](#)}

5. Доручити Кабінету Міністрів України у тримісячний строк після введення в дію Закону України "Про захист економічної конкуренції":

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади України їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону;

розробити нормативно-правові акти, передбачені цим Законом.

6. Визнати такими, що втратили чинність:

Закон України "Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 21, ст. 296; 1993 р., № 27, ст. 291; 1995 р., № 28, ст. 202; 1998 р., № 34, ст. 229);

пункт 12 Закону України "Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України щодо охорони інтелектуальної власності" (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 13, ст. 85);

пункт 3 розділу I Закону України "Про внесення змін до деяких законів України, що передбачають безспірне списання (стягнення) коштів з рахунків юридичних осіб та фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності у банках" (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 10, ст. 36).

Президент України	Л.КУЧМА
м. Київ 11 січня 2001 року № 2210-III	